

No.

CYNGOR BRO MORGANNWG

Cofnodion cyfarfod o bell a gynhaliwyd ar 4 Rhagfyr, 2023.

Mae'r Agenda ar gael [yma](#).

Mae recordiad y cyfarfod ar gael [yma](#).]

Yn Bresennol: Y Cynghorydd Julie Aviet (Maer); Councillors Anne Asbrey, Gareth Ball, Rhiannon Birch, Bronwen Brooks, Gillian Bruce, Lis Burnett, Samantha Campbell, George Carroll, Christine Cave, Charles Champion, Janice Charles, Millie Collins, Marianne Cowpe, Pamela Drake, Vincent Driscoll, Christopher Franks, Wendy Gilligan, Russell Godfrey, Emma Goodjohn, Ewan Goodjohn, Stephen Haines, Howard Hamilton, Sally Hanks, William Hennessy, Nic Hodges, Mark Hooper, Catherine Iannucci, Gwyn John, Dr. Ian Johnson, Susan Lloyd-Selby, Belinda Loveluck-Edwards, Julie Lynch-Wilson, Kevin Mahoney, Naomi Marshallsea, Michael Morgan, Jayne Norman, Helen Payne, Elliot Penn, Sandra Perkes, Ian Perry, Joanna Protheroe, Ruba Sivagnanam, Carys Stallard, Neil Thomas, Steffan Wiliam, Edward Williams, Mark Wilson a Nicholas Wood

563 CYHOEDDIAD -

Cyn cychwyn busnes y Pwyllgor, darllenodd y Maer y datganiad a ganlyn: "A gaf i atgoffa pawb sy'n bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio trwy'r rhyngwrwyd ac mae'r recordiad hwn wedi'i archifo i'w weld yn y dyfodol."

564 YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB –

Derbyniwyd y rhain gan Gynghorwyr Ian Buckley, Anthony Ernest, Robert Fisher, Rhys Thomas a Margaret Wilkinson.

565 DATGANIADAU BUDDIANT –

Datganodd y Cynghorydd Franks fuddiant yn Eitem Agenda Rhif 16(i) – Adolygiad o Ardaloedd a Lleoliadau Pleidleisio Bro Morgannwg 2023 gan ei fod yn ymddiriedolwr Llyfrgell Dinas Powys a restrwyd fel Gorsaf Bleidleisio. Roedd ganddo ganiatâd i siarad ond nid pleidleisio ar y mater.

Datganodd y Cynghorydd E. J. Goodjohn fuddiant yn Eitem Agenda Rhif 16(i) - Adolygiad o Ardaloedd a Lleoliadau Pleidleisio Bro Morgannwg 2023 gan ei bod yn Gadeirydd Canolfan Gymunedol Buttrills, gan nodi ei bod yn orsaf bleidleisio, ond heb ei chynnwys yn yr adroddiad.

566 COFNODION –

PENDERFYNWYD – CYMERADWYO cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 25 Medi, 2023 fel cofnod cywir.

567 CYHOEDDIADAU –

Gwnaeth yr Arglwydd Faer y cyhoeddiadau canlynol:

Roedd hi wedi mynychu nifer o ddigwyddiadau ers cyfarfod diwethaf y Cyngor, gan gynnwys dathliadau i nodi pen-blwydd y Brenin, gwasanaethau Coffáu'r Cadoediad a gynhaliwyd ledled y Sir. Roedd hi hefyd wedi mynychu cyflwyniad Ymwybyddiaeth Anabledd, digwyddiad Cwrdd â'ch Byddin a dangosiad o'r ddrama The Little Shop of Horrors gan y Grŵp Theatr Array. Yn ystod yr wythnos ddiwethaf roedd hi wedi beirniadu ei chystadleuaeth Cerdyn Nadolig Maerol.

568 CWESTIYNAU GAN Y CYHOEDD –

Cyflwynwyd y cwestiynau canlynol ac atebwyd nhw fel y dangosir, yn unol â'r protocol y cytunwyd arno gan y Cyngor ar 5 Mai 2010.

(i) **Cwestiwn gan Mr. O. Slade**

Pam rydych chi'n dal i fod yn berchen ar ganolfannau cymunedol nad ydynt yn hygyrch i bawb, e.e. nid oes gan Ganolfan Gymunedol Parc Victoria doiledau i bobl anabl.

Ateb gan yr Aelod Cabinet dros Ymgysylltu â'r Gymuned, Cydraddoldeb a Gwasanaethau Rheoliadol

Mae gan bob un o'n 23 Canolfan Gymunedol, gan gynnwys Parc Fictoria, gyfleusterau toiled anabl a oedd yn bodloni gofynion Rheoliadau Adeiladu pan gawsant eu gosod. Gwnaed newidiadau dilynol i Reoliadau Adeiladu ynghylch cyfleusterau anabl ers i nifer o'r cyfleusterau gael eu hadeiladu neu eu graddio ddiwethaf, ond nid yw'r rhain yn berthnasol yn ôl-weithredol. Pan wneir unrhyw newidiadau i Ganolfannau Cymunedol, gan y Cyngor, mae cydymffurfio â'r rheoliadau adeiladu diweddaraf yn rhan hanfodol o unrhyw gynllun.

(ii) **Cwestiwn gan Mr. R. Curtis**

Mae'n fraint gan Gyngor Bro Morgannwg gael y môr a'r arfordir hardd ac ysbrydoledig o fewn ei gyfrifoldeb. Mae angen i ni ddiogelu'r bioamrywiaeth wych sy'n galw'r ecosystemau hyn yn gartref iddyn nhw ar frys. Felly, a fyddai'r cyngor yn mabwysiadu'r cynnig canlynol ar gyfer y cefnfor: "Mae'r Cyngor hwn yn datgan angen brys am adfer y cefnfor. Rydym yn cydnabod bod angen adferiad cefnforol i gyrraedd ein targedau carbon sero-net, ac mae angen carbon sero net arnom i adfer ein cefnfor. Mae'r Cyngor hwn yn addo: Adrodd i'r Cyngor Llawn o fewn [12] mis ar y camau gweithredu a'r prosiectau a fydd yn dechrau adferiad cefnforol ym

Mro Morgannwg. Ymgorffori adferiad cefnforol ym mhob penderfyniad strategol, cynlluniau, cyllidebau, caffael a dulliau o wneud penderfyniadau gan y Cyngor (yn enwedig mewn cynllunio, adfywio, sgiliau a pholisi economaidd), sy'n cyd-fynd â gofynion lliniaru ac addasu newid yn yr hinsawdd, ac ystyried datrysiadau cefnforol yn ein taith tuag at ddyfodol carbon niwtral a gwydn yn yr hinsawdd. Sicrhau bod cynllunio lleol yn cefnogi adferiad cefnforol, gan weithio'n agos gyda'r Sefydliad Rheoli Morol i ymgorffori cysylltiadau cryf rhwng y Cynllun Lleol a Chynllun Morol Môr Hafren i gefnogi adferiad cefnforol. Sicrhau bod ein strategaethau natur, bioamrywiaeth a hinsawdd, megis y Strategaeth Adfer Natur Leol, yn cydnabod sut mae tir ac afonydd yn cysylltu â'r cefnfor ac yn effeithio arno, ac yn ymdrechu i gefnogi adferiad cefnforol drwy ddull ffynhonnell i'r môr. Gweithio gyda phartneriaid yn lleol ac yn genedlaethol i ddarparu gwell ansawdd dŵr a chynladwyedd cynyddol mewn diwydiannau morol, ac i ddatblygu economi las gynaliadwy a chyfartal sy'n darparu adferiad cefnforol a ffyniant lleol. Tyfu llythrennedd cefnforol a dinasyddiaeth forol ym Mro Morgannwg, gan gynnwys: Sicrhau bod pob disgybl yn cael cyfle i brofi'r môr yn uniongyrchol cyn gadael yr ysgol gynradd - gan ymdrechu i gynnwys plant sy'n cael eu haddysgu gartref. Hyrwyddo mynediad cynaliadwy a theg i'r cefnfor trwy brofiadau corfforol a digidol i'r holl breswylwyr. Drwy'r camau gweithredu hyn, gwreiddio dealltwriaeth o'r dull 'o ffynhonnell i'r môr' a sut mae pawb, ble bynnag y maent yn byw, yn effeithio ac yn cael eu heffeithio gan iechyd y môr. Defnyddio gwefan y Cyngor a sianeli cyfathrebu eraill i roi'r wybodaeth ddiweddaraf am gynnydd adfer y cefnforoedd, a chyfeirio at gyfleoedd datblygu llythrennedd cefnforol ac addewidion dinasyddiaeth forol. Ysgrifennu at Lywodraeth Cymru yn gofyn iddynt roi'r cefnfor mewn adferiad net erbyn 2030 drwy: Sicrhau bod gan Awdurdodau Pysgodfeydd a Chadwraeth y Glannau yr adnoddau sydd eu hangen arnynt i ymchwilio a monitro ein nifer cynyddol o ardaloedd morol gwarchoddedig yn effeithiol, ac i osod a gorfodi lefelau pysgota priodol sy'n cefnogi economïau lleol ac yn darparu cynaliadwyedd amgylcheddol. Gweithio gyda chymunedau arfordirol, aberoedd a morwrol i gyd-ddatblygu polisi morol i sicrhau ei fod yn cyflawni canlyniadau teg a chynaliadwy wrth greu lleoedd lleol.

Penodi Gweinidog ymroddedig ar gyfer yr Arfordir. Ymwreiddio'r cefnfor a llythrennedd dinesig i'r cwricwlwm cenedlaethol. Atal llygredd plastig yn y ffynhonnell trwy gryfhau'r rheoliadau ynghylch plastigau untro a gosod safonau ar gyfer hidlwyr dal microffibrau i sicrhau bod yr holl beiriannau golchi domestig a masnachol newydd yn cael eu gosod â hidlydd sy'n dal canran uchel o ficroffibrau a gynhyrchir yn y cylch golchi ac yn cefnogi'r atebion sydd eu hangen i fynd i'r afael â'r bygythiad a berir gan safleoedd tirlenwi arfordirol hanesyddol. Siaradwch â grwpiau pysgota i annog arferion cynaliadwy. Gwella ansawdd dŵr ein hafonydd, aberoedd a dyfroedd arfordirol sy'n arwain at y cefnfor er budd natur ac iechyd a lles holl drigolion y DU, gan gynnwys trwy atal llygredd rheolaidd ein hafonydd a'n moroedd. A thrwy wrando ar gyngor gwyddonol morol a chymdeithasol i ddiweddarau'r Datganiad Polisi Morol a llunio Strategaeth Adfer Cefnforoedd genedlaethol a fydd: Galluogi ecosystemau morol i adfer yn hytrach na rheoli cynefinoedd diraddiedig neu wedi'u newid yn eu cyflwr gostyngedig. Ystyried codi'r gwastad, cadwraeth morol, ynni, twf diwydiannol, rheoli perygl llifogydd ac erydu arfordirol, addasu i'r hinsawdd a pholisi pysgodfeydd yn gyfannol yn hytrach nag fel buddiannau cystadleuol. Datblygu dull doethach o reoli iechyd y cefnfor cyfan sy'n symud y tu hwnt i Ardaloedd Morol Gwarchoddedig ac

No.

yn galluogi cysylltiadau ar draws sectorau tuag at gynaliadwyedd. Sefydlu gwell prosesau ar gyfer deall manteision adferiad cefnforol, gan adael heb amheuaeth y cysylltiadau rhwng hyn a bywydau, bywoliaethau a lles dynol. "Mae'r Cyngor hwn yn datgan angen brys am adfer y cefnfor. Rydym yn cydnabod bod angen adferiad cefnforol i gyrraedd ein targedau carbon sero-net, ac mae angen carbon sero net arnom i adfer ein cefnfor.

Ateb gan yr Arweinydd Gweithredol a'r Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau

Yng Nghyngor Bro Morgannwg, rydym yn cydnabod pwysigrwydd ein hafonydd, ein môr a'n harfordir, a'r rôl hanfodol y maent yn ei chwarae mewn ecosystemau ac iechyd hinsawdd. Mae [Cynllun Her Newid Hinsawdd](#), dan [Brosiect Sero](#), yn dwyn ynghyd yr ystod eang o waith a chyfleoedd sydd ar gael i fynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd, lleihau allyriadau carbon y Cyngor i sero-net erbyn 2030 ac annog eraill i wneud newidiadau cadarnhaol. Mae dwy her yn arbennig o berthnasol i ofod glas: her 5 yw 'Diogelu a gwella mannau gwyrdd a glas, bioamrywiaeth a, gwydnwch a gwella dealltwriaeth o'r pwysigrwydd' a her 11 yw 'Gweithio gyda phartneriaid i leihau'r risg o lifogydd, rheoli ein harfordir ac annog pawb i gymryd agwedd fwy cyfrifol at ddefnydd dŵr o'n hamgylchedd naturiol'.

Drwy'r Cynllun rydym wedi gwneud nifer o ymrwymadau sy'n gysylltiedig ag iechyd ein systemau dŵr a'n harfordir, ac i gefnogi bioamrywiaeth gan gynnwys: gwella'r presennol a chreu mwy o fannau gwyrdd a glas drwy gynlluniau a arweinir gan y Cyngor a chronfa Adran 106, i weithredu'r blaengynllun bioamrywiaeth, i gynhyrchu canllawiau Draenio Trefol Cynaliadwy, i weithredu Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd a Chynllun Rheoli Traethlin, a sicrhau bod mesurau draenio trefol cynaliadwy yn cael eu cyflawni. Yn ogystal, rydym yn gweithio gyda Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) ar hyn o bryd i fonitro ansawdd dŵr ymdrochi.

Mae'r Cyngor hefyd yn rhoi ystyriaeth i Gynllun Morol Cenedlaethol Cymru yn ei brosesau cynllunio. Mae'r Cynllun Morol yn nodi cyfleoedd ar gyfer datblygu moroedd Cymru yn gynaliadwy drwy lywio datblygiadau newydd a phenderfyniadau cysylltiedig ar y tir ac ar y môr a chyfeirir ato yn Strategaeth a Ffeirir Cynllun Datblygu Lleol Newydd y Cyngor (CDLIN). Yn unol â pholisi cynllunio cenedlaethol, bydd y Cyngor yn ystyried goblygiadau defnydd tir y Cynllun Morol fel rhan o'r broses o baratoi'r cynllun.

Fel rhan o'r sylfaen dystiolaeth ar gyfer y CDLIN, paratowyd Adroddiad Cwmpasu Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig (ACI), sy'n cydnabod nifer o faterion morol ac arfordirol y bydd angen eu hystyried drwy'r CDLIN. Ar ben hynny, mae Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (ARhC) y Strategaeth a Ffeirir gan y CDLIN yn ystyried a allai unrhyw agweddau ar y CDLIN arwain at effeithiau sylweddol tebygol ar Ardaloedd Cadwraeth Arbennig mewn ardaloedd arfordirol yn Aber Afon Hafren a Bae Dwnrhefn. Bydd y prosesau ACI a ARhC hyn yn helpu i lunio manylion y CDLIN ar Adnau i sicrhau nad yw datblygiad newydd yn arwain at effeithiau andwyol ar gyfanrwydd y safleoedd arfordirol pwysig hyn.

No.

Hoffem hefyd dynnu eich sylw at waith CNC, y mae eu cyfrifoldebau rheoleiddio yn cwmpasu nifer o feysydd sy'n ymwneud yn uniongyrchol ag amgylchedd y dŵr a'r cefnfor.

(iii) **Cwestiwn gan Mr. D. Clarke**

Cafodd y cyfarfod diweddar a drefnwyd gan Gyngor Bro Morgannwg i drafod materion ar Ddociau'r Barri ei ddatgan yn llwyddiant. Gyda hynny mewn golwg, a fyddai Cyngor Bro Morgannwg yn trefnu cyfarfod tebyg yn unol â'r rhwymedigaethau a nodir yn Erthygl 3 o Gonfensiwn Aarhus ar Fynediad at Wybodaeth, Cyfranogiad y Cyhoedd mewn Gwneud Penderfyniadau a Mynediad at Gyfiawnder mewn Materion Amgylcheddol mewn perthynas â'r Penderfyniad Asesu Effaith Amgylcheddol eithriadol mewn perthynas â'r llosgydd ar Ddociau'r Barri? Mae'r mater hwn yn effeithio ar y dref gyfan nid ardal y Dociau yn unig. Mae llawer iawn o bobl yn ei chael hi'n anodd cymryd rhan yn y broses oherwydd diffyg mewnbwn gan Gyngor y Fro er gwaethaf telerau Confensiwn Aarhus. Dylai'r Cyngor sicrhau bod swyddogion gwybodus neu eraill ar gael i ateb cwestiynau a ofynnir gan y cyhoedd i sicrhau bod trigolion lleol yn cael cyfle i ddeall yr hyn sydd fel arall yn broses anhryloyw.

Ateb gan yr Arweinydd Gweithredol a'r Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau

Mae'r broses o ymgynghori â'r cyhoedd mewn perthynas â'r safle hwn wedi bod yn unol â'r ddeddfwriaeth berthnasol, ac mae cyfleoedd eang wedi bod i'r cyhoedd wneud sylwadau a chymryd rhan yn y broses, y mae'r Cyngor yn ei groesawu. Mae aelodau wedi cael sesiynau briffio a diweddariadau cynnydd, a bu ffrydiau gohebiaeth rheolaidd gyda grwpiau â diddordeb. Mae'r ceisiadau'n parhau i gael eu hasesu ac efallai y byddant yn cael eu hadrodd i Bwyllgor Cynllunio'r Cyngor yn ystod y misoedd nesaf. O ganlyniad, ac o ystyried y prosesau statudol sydd i'w dilyn, ni ystyrir bod gofyniad ar hyn o bryd i Gyngor y Fro drefnu cyfarfod cyhoeddus i drafod y ceisiadau.

(iv) **Cwestiwn gan Mr. M. Wallis**

O ystyried cymeradwyaeth Sefydliad Iechyd y Byd i enwebiad y Fro fel "cymuned oed-gyfeillgar" yr haf hwn a datblygu Siarter gan y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus, mae tri phwnc a nodwyd gan Sefydliad Iechyd y Byd - Mannau ac adeiladau awyr agored, Cludiant a Thai – yn cael eu cwmpasu gan y CDLIN, ond nid yw oed-gyfeillgar yn cael ei grybwyll yn y drafft presennol, sydd allan ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus. A allai'r Cynghorydd perthnasol adrodd ar adeiladu polisïau a mesurau priodol i'r RLWP a sut y byddant yn destun ymgynghoriad?

Ateb gan yr Aelod Cabinet dros Ymgysylltu â'r Gymuned, Cydraddoldeb a Gwasanaethau Rheoliadol

O ran Mr Wallis, mae'r hyn rydych chi'n ei awgrymu yn eich cwestiwn yn anghywir.

Cymeradwywyd y Strategaeth Ddrafft a Ffeirir ar gyfer y Cynllun Datblygu Lleol Newydd yn y Cyngor Llawn ar 20 Tachwedd. Disgwylir i'r ymgynghoriad

Strategaeth a Ffefrir ddechrau ar 6 Rhagfyr 2023, a bydd yn rhedeg am 10 wythnos. Mae'r Strategaeth a Ffefrir Ddrafft yn cyfeirio at ddod yn Fro Oed-gyfeillgar, ac mae'r egwyddor hon yn edefyn canolog i'r Strategaeth. Mae gan y themâu, y weledigaeth a'r amcanion allweddol y Fro Oed-gyfeillgar wrth eu gwraidd, yn enwedig mewn perthynas â Chartrefi i Bawb, Gwella Iechyd a Lles Meddwl a Chorfforol, Maethu Cymunedau Amrywiol, Bywiog a Chysylltiedig, Diwylliant Croesawgar, a Hyrwyddo Dewisiadau Teithio Llesol a Chynaliadwy. Rhan o'r Weledigaeth yw bod 'Twf tai wedi darparu cartrefi sy'n darparu ar gyfer pawb, gan gynnwys cartrefi fforddiadwy a thai pobl hŷn; gan gyfrannu tuag at gymunedau amrywiol a chydlynus lle gall trigolion gynnal eu hannibyniaeth.' Yn dilyn hynny a thrwy Ddrafft Adnau'r Cynllun, bydd y themâu a'r amcanion hyn yn cael eu trosi'n bolisiau manwl. Bydd y Ddrafft Adnau hefyd yn destun ymgynghoriad cyhoeddus (a drefnwyd ar gyfer dechrau 2025).

(v) **Cwestiwn gan Mr L. Mack**

Rwy'n pryderu bod yr Oriol Gelf yn Y Barri yn ofod rhagorol ond gellid ei hystyried braidd yn dan-ddefnyddiedig, gyda lefel gymharol isel o ymwelwyr gan drigolion y dref. A oes ffordd lle gall y Fro drefnu pethau'n well yn yr Oriol Gelf Ganolog fel ei bod yn dod yn fwy perthnasol i'r dref, yn cael ei hysbysebu'n well, yn cael cyfnodau byrrach ar gyfer sioeau ac efallai'n dod yn fwy cynhwysol yn y celfyddydau yn hytrach na dim ond celf wedi'i chrogi'n statig sy'n aros am fisoedd weithiau? Siŵr y byddai'n fwy o ased i'r Cyngor pe bai digwyddiadau a fyddai'n denu ymwelwyr lle gellid codi ffioedd? Mae llawer iawn o dalent yn y dref ond nid yw'n ymddangos ei fod yn cael ei ddal cystal ag y gallai?

Ateb gan yr Aelod Cabinet dros Addysg, y Celfyddydau a'r Gymraeg

Mae eich cwestiwn yn berthnasol iawn, gan ddod fel y mae ar adeg pan fydd cryn dipyn o waith yn cael ei wneud ar bennu cyllideb y Cyngor ar gyfer y flwyddyn nesaf. Bydd unrhyw un a fydd wedi gwerthuso eu hunain o'r adroddiadau diweddar a gyflwynwyd i'r Cabinet, y Cyngor a'r gwahanol Bwyllgorau Craffu yn gwybod bod angen i ni adolygu ein holl wasanaethau. Nid yw'r ffordd y mae Oriol Gelf Ganolog yn gweithredu yn wahanol. Gallaf felly sicrhau Mr Mack y bydd defnydd a chyfeiriad yr Oriol yn cael eu hystyried yn y dyfodol.

569 YSTYRIED Y RHYBUDD O GYNNIG CANLYNOL – GWASANAETHAU BWS YM MHRO MORGANNWG (CYFLWYNWYD GAN Y CYNGHORWYR DR. I.J. JOHNSON A M.J. HOOPER) -

Roedd yr Hysbysiad o Gynnig, a gyflwynwyd gam Galwodd y Cynghorydd Dr. Johnson ac a eiliwyd gan y Cynghorydd Collins yn galw ar y Cyngor i baratoi adroddiad i'w gyhoeddi a'i drafod o fewn 3 mis, ar ddatblygu'r gyfnewidfa trafndiaeth gyhoeddus, gan gynnwys argymhellion ar sut y darperir cyfnewidfa sy'n gweithredu'n llawn yn y dyfodol.

- Mae'r Cyngor yn nodi'r polisi hirdymor o hyrwyddo trafndiaeth gyhoeddus integredig drwy gyfnewidfa trafndiaeth gyhoeddus yn Nociau'r Barri, sydd

wedi'i gynnwys yng Nghynllun Datblygu Lleol a Chynllun Trafnidiaeth Leol y Cyngor.

- Mae'r Cyngor yn cydnabod yr heriau i'r diwydiant bysus yn ddiweddar, gan gynnwys gostyngiad yn nifer y teithwyr yn dilyn y cyfnod clo, recriwtio gyrwyr, a dod i ddiwedd cymhorthdal y Cynllun Brys ar gyfer y Sector Bysiau gan Lywodraeth Cymru ym mis Gorffennaf 2023.
- Mae'r Cyngor yn cefnogi darparu rhwydwaith cynaliadwy o fysiau ledled y Fro sy'n cydnabod anghenion pobl ac nid gwasanaeth masnachol dan arweiniad galw yn unig.
- Mae'r Cyngor yn gofyn am adroddiad, i'w gyhoeddi a'i drafod gan y Cyngor o fewn tri mis, ar ddatblygu'r gyfnewidfa trafniadaeth gyhoeddus, gan gynnwys argymhellion ar sut y bydd cyfnewidfa sy'n gweithredu'n llawn yn cael ei darparu yn y dyfodol.

Nododd y Cynghorydd Dr. Johnson ei resymeg dros gyflwyno'r Cynnig a oedd yn ymwneud yn fras â hanes y polisi a'r achos busnes dros adeiladu'r Gyfnewidfa Drafniadaeth Gyhoeddus newydd yn lleoliad Swyddfa Dociau'r Barri, a oedd wedi derbyn cefnogaeth o bob rhan o'r sbectrwm gwleidyddol. Cyfeiriodd at leoliad daearyddol y gyfnewidfa newydd o ran ymarferoldeb ei chysylltu â threfniadau trafniadaeth bysus presennol yn y dref a hefyd at rôl gweithredwyr bysus sy'n cefnogi'r gwaith o ddarparu gwasanaethau bws o'r gyfnewidfa newydd. Teimlai ei bod yn bwysig bod angen i gyd-gynghorwyr ddeall ar ba bwynt yr oedd wedi ei egluro i'r Cyngor na fyddai Bws Caerdydd nac Adventure Travel yn darparu gwasanaeth bws rheolaidd i Gyfnewidfa Dociau'r Barri ac oddi yno. Cyfeiriodd hefyd at gyflwyno'r gwasanaeth B3 ym mis Ionawr 2024 yr oedd yn deall y byddai'n 7 gwasanaeth y dydd a fyddai, yng nghyd-destun y gwasanaeth ehangach a ddarperir ar draws y Barri, yn ostyngiad cyffredinol ac nid oedd yn cyfateb i'r gwasanaeth trenau o'r cyfleuster. Roedd hefyd yn dyfalu sut y byddai aelodau'r cyhoedd yn defnyddio'r gwasanaeth gan gofio y gallai oedi o 5 munud arwain at aros 55 munud am y gwasanaeth trên nesaf mewn gorsaf ddi-griw heb gyfleusterau. Fel y deallodd, un o'r rhesymau a roddwyd am ddiffyg brwdfrydedd gweithredwyr bysiau i ddarparu gwasanaethau bws o'r cyfleuster newydd oedd oherwydd effaith Covid-19 ar nifer y teithwyr. Roedd yn teimlo bod hyn yn rhyfedd o ystyried bod Covid wedi dechrau yn 2020 gyda'r gyfnewidfa fysis yn cael ei hadeiladu yn 2023. Felly, holodd ar ba adeg, os o gwbl, oedd y newid yn nifer y teithwyr oherwydd Covid a drafodwyd gan swyddogion wrth ddatblygu'r gyfnewidfa fysis newydd. Yn arbennig o berthnasol oedd bod y gyfnewidfa fysis yn rhan o gynllun Metro+ a ariannwyd gan Lywodraeth Cymru a Phrifddinas-Ranbarth Caerdydd. Roedd y prosiect yn un o'r ychydig iawn o welliannau ystyrion a wnaed ym Mro Morgannwg. O ystyried y materion uchod, roedd yn meddwl tybed pa broses briodol o wneud penderfyniadau craffu a oedd wedi bod neu a fyddai, a holodd sut y byddai'r wybodaeth honno'n cael ei rhaedru i Aelodau Lleol ac i drigolion a ddefnyddiodd y rhwydwaith trafniadaeth gyhoeddus yn lleol. Galwodd y Cynnig am adroddiad a fyddai'n ystyried beth ellid ei wneud i adfer y sefyllfa o ystyried bod yr holl randdeiliaid eisiau i'r system drafniadaeth gyhoeddus weithio, ond hefyd bod gwasanaethau bysus a ariennir yn briodol gan Lywodraeth Cymru a pheidio â'u lleihau'r hyn yr oeddent wedi'i wneud yn y flwyddyn gyfredol. Roedd hefyd yn ymwneud â pha wasanaethau yr hoffai'r holl randdeiliaid eu gweld yn y dyfodol a'r hyn y gallai'r Cyngor, y Brifddinas-Ranbarth a Llywodraeth Cymru ei

No.

wneud i gyfrannu o fewn eu pwerau gan gynnwys cyllid i ddatblygu trafndiaeth gyhoeddus yn Y Barri a Bro Morgannwg ehangach.

Roedd y Cynghorydd Collins, wrth secondio'r Cynnig, o'r farn, er bod y gyfnewidfa fysis mewn theori yn syniad da ac angen mawr ei angen, ei bod yn siomedig bod y Cyngor wedi methu â dod i gytundeb gyda'r gweithredwyr bysus i ddarparu gwasanaethau o'r cyfleuster. Aeth ymlaen i wneud sylw bod gwasanaethau wedi'u terfynu, llwybrau wedi newid a chwynion gan y cyhoedd ynglŷn â dibynadwyedd gwasanaethau. Disgrifiodd hefyd y drafnidiaeth gyhoeddus bresennol mewn perthynas â gwasanaethau bysus ar gyfer y dref gan ei fod yn dod yn bryder a hefyd yn berthnasol o ystyried bod y Cyngor yn adeiladu cartrefi newydd mewn lleoliad yr effeithiwyd arno'n ddwfn gan derfynu'r gwasanaeth bws 88, ardal nad yw'n hawdd ei chyrraedd heb gar na gwasanaeth bws dibynadwy yn y Bendricks, y Barri. Byddai colli'r gwasanaeth bws hwn yn cael effaith sylweddol ar drigolion yr ardal honno. Er ei bod yn deall y byddai gwasanaeth bws newydd yn gweithredu o'r cyfleuster yn y flwyddyn newydd, roedd hi'n ystyried nad oedd hyn yn ddigon ac roedd angen gwneud mwy i helpu preswylwyr yn enwedig y rhai yr effeithiwyd arnynt yn ei Ward a'r Cyngor i ddangos ei ymrwymiad i'r trigolion hynny a phrofi ei fod yn gofalu.

Diolchodd y Cynghorydd Carroll i'r Cynghorwyr Dr. Johnson a Hooper am gyflwyno'r Cynnig yr oedd yn hapus i'w gefnogi. Teimlai ei bod yn bwysig cydnabod bod gwasanaethau bysus yn darparu cysylltiadau trafndiaeth hanfodol rhwng y cymunedau yn y Sir ac roedd llawer o drigolion yn dibynnu arnynt, rhai ohonynt yn agored i niwed, ac felly roedd yn destun gofid mawr bod Gweinidogion Llafur yn y Senedd wedi torri cymorth i wasanaethau bysus ledled Cymru. Mewn cyferbyniad, yn Lloegr, o dan Lywodraeth Geidwadol San Steffan, roedd cap pris o £2 wedi ei gyflwyno. Roedd hyn, ynghyd â mesurau eraill, wedi arwain at brisiau tocynnau yn gostwng 7.4% ar ôl i Lundain gael ei gwahardd o'r ffigyrau. Roedd yn amlwg iddo fod gan y Cyngor rôl flaenllaw i'w chwarae wrth gefnogi darparu gwasanaethau bysus ledled y Sir ac anogodd yr Arweinydd i wneud y sylwadau cryfaf posibl i'r Senedd ar y mater o ystyried y sefyllfa a wynebir ym Mro Morgannwg yn arbennig, ynghylch y gyfnewidfa drafnidiaeth. Roedd hefyd yn ei ystyried yn druenus, er bod cyllid ar gyfer gwasanaethau bysus wedi'i dorri gan Lywodraeth Cymru, bod £40 miliwn wedi'i wario ar osod terfyn cyflymder 20mya blanced ledled Cymru a bod y Senedd hefyd yn cynnig gwario £120 miliwn arall ar 36 yn fwy o Aelodau'r Senedd. Roedd o'r farn ei fod yn fater o flaenoriaethau ac am gyfnod rhy hir roedd blaenoriaethau Llafur yn y Senedd ac o fewn y Cyngor wedi bod yn anghywir.

Roedd y Cynghorydd Carroll hefyd yn cytuno â sylwadau'r Cynghorydd Dr. Johnson y bu cefnogaeth drawsbleidiol i egwyddor y gyfnewidfa, ond roedd yn anffodus nad oedd darparu gwasanaethau bysus ar flaen meddwl y Weinyddiaeth wrth ddatblygu'r cyfleuster gan gofio cost a chyfnewidfa a ddatblygwyd heb unrhyw wasanaethau bws. Awgrymodd y byddai ef a'i Grŵp yn cefnogi'r cynnig.

Mynegodd y Cynghorydd Brooks, gan gyfeirio at y ffeithiau, siom ei bod yn ymddangos nad oedd y diweddariad yr oedd hi wedi'i anfon at Aelodau wedi cael ei ddarllen na'i ddeall. Roedd pawb yn ymwybodol o'r sefyllfa bresennol gan fod y cyllid a ddarparwyd gan Lywodraeth Cymru wrth i bob awdurdod symud o'r

No.

Cynllun Brys ar gyfer y Sector Bysiau a oedd wedi bod yn arian brys i weithredwyr bysus a ddarparwyd yn ystod y pandemig wedi cael ei ddisodli gan y Gronfa Trosglwyddo Bysiau ar gyfer y flwyddyn ariannol bresennol. O ganlyniad i'r trefniadau ariannu hyn, roedd y Cyngor, ynghyd ag Awdurdodau Lleol eraill yn rhanbarth De-ddwyrain Cymru, wedi tendro'n ddiweddar am wasanaethau y nododd gweithredwyr bysus a fyddai'n cael eu tynnu'n ôl gan weithredwyr bysus pan ddaeth y Gronfa Pontio Bybus ar gyfer 2023/2024 i ben. Cyfeiriodd at nifer o wasanaethau yr effeithiwyd arnynt erbyn diwedd y cyllid pontio hwn a wasanaethai Bro Morgannwg. Ailadroddodd y byddai penderfyniad rhanbarthol yn cael ei wneud ynghylch pa wasanaethau fyddai'n parhau yn y Flwyddyn Newydd gan ddechrau o fis Ebrill 2024. Felly, roedd y mater yn dal i fod yn gyfnewidiol o ran cyllid a phwysleisiodd fod y Cyngor yn gwneud popeth o fewn ei allu i sicrhau bod cymaint â phosib o'r rhwydwaith bysus presennol ym Mro Morgannwg yn parhau.

Yna trodd ei sylw at y Cynnig a oedd yn galw ar adroddiad yn cael ei gynhyrchu o fewn tri mis. O ystyried cyd-destun y gwaith parhaus, teimlai fod yr amserlen honno'n rhy dynn i ddarparu adroddiad a chredai fod amserlen o chwe mis yn fwy priodol unwaith i'r rhwydwaith newydd gael ei weithredu a chael amser i ymsefydlu. Ochr yn ochr roedd hi'n ymwybodol bod y gwasanaeth B3 i fod i weithredu o'r gyfnewidfa o fis Ionawr 2024 yr oedd Aelodau eisoes yn ymwybodol ohono. Roedd cyfnod o chwe mis yn fwy realistig ac atgoffodd yr Aelodau fod y gyfnewidfa ar gyfer llw o wasanaethau trafndiaeth gyhoeddus. Byddai hi a swyddogion yn parhau i gysylltu â Trafnidiaeth Cymru o ran gwybodaeth a fyddai'n llywio'r adroddiad hwnnw, fodd bynnag, ni wnaeth gefnogi'r Cynnig.

Dywedodd y Cynghorydd Mahoney ei bod yn ddealladwy na fyddai'r Weinyddiaeth am drafod y mater o ystyried y nifer o wasanaethau bysus sy'n cael eu torri o fewn y Sir, o ystyried faint o fuddsoddiad a'r nifer cyfyngedig o wasanaethau bws sy'n gweithredu ohono. Er bod y cyfleuster mewn lleoliad rhesymegol, roedd yn amlwg nad oedd niferoedd sylweddol o bobl yn defnyddio'r cyfleuster ar gyfer teithiau ymlaen ar draws y Barri a'r Fro ehangach. Gan gyfeirio at adroddiad yn nes ymlaen ar yr agenda o ran defnyddio Pwerau Brys y Prif Weithredwr mewn perthynas â chwblhau'r gyfnewidfa, teimlai fod y mater yn bwysig ac y dylid ei drafod. Wrth gloi, cyfeiriodd at y Cyngor yn ymddangos yn wleidyddol cywir yn rhinwedd mewn perthynas â Datganiad o Argyfwng Hinsawdd ac roedd o'r farn bod y datganiad hwnnw'n eironig yng nghyd-destun y gyfnewidfa drafndiaeth nad oedd yn cael ei defnyddio ac yn cael ei oleuo drwy gydol y nos.

Roedd y Cynghorydd Franks, gan gyfeirio at yr achos busnes, yn meddwl tybed sut y cafodd hyn ei gymeradwyo o ystyried methiant gweithredwyr bysus i ddefnyddio'r cyfleuster cyfnewidfa a holi beth oedd wedi mynd o'i le a chroesawodd ragor o wybodaeth am y mater.

Cynigiodd y Cynghorydd Hooper, gan gyfeirio at sylwadau'r Cynghorydd Brooks mewn perthynas ag adroddiad a oedd yn cael ei ddarparu o fewn chwe mis, y dylid gwneud newid i'r Cynnig i'r perwyl hwnnw y credai y byddai'n cael cefnogaeth drawsbleidiol ac ar sail yr hyn yr oedd yr Aelod yn ei awgrymu.

Cadarnhaodd y Cynghorydd Dr. Johnson ei fod yn hapus i'r Cynnig gael ei newid i adlewyrchu adroddiad sy'n cael ei gynhyrchu o fewn chwe mis.

No.

Cafwyd trafodaeth gyda'r Swyddog Monitro yn darparu eglurhad gweithdrefnol gan y byddai'r newid arfaethedig i'r Cynnig a gyhoeddwyd yn ei gwneud yn ofynnol i'r cyfarfod gytuno i'r newid hwnnw.

Yn dilyn hynny, ni chytunwyd ar y newid i'r Cynnig gan y cyfarfod.

Rhoddodd y Swyddog Monitro gyngor gweithdrefnol pellach i'r perwyl gan na chytunwyd ar newid y Cynghorydd Hooper y gellid ei ystyried fel gwelliant i'r Cynnig ac, o ganlyniad, eiliodd y Cynghorydd Wiliam y canlynol yn briodol, a'i effaith oedd diwygio'r pwynt bwled olaf i'w ddarllen fel a ganlyn:

Mae'r gwelliant i ddiwygio pwynt bwled olaf y Cynnig i'w ddarllen fel a ganlyn:

- Mae'r Cyngor yn gofyn am adroddiad, i'w gyhoeddi a'i drafod gan y Cyngor o fewn chwe mis, ar ddatblygu'r gyfnewidfa trafndiaeth gyhoeddus, gan gynnwys argymhellion ar sut y bydd cyfnewidfa sy'n gweithredu'n llawn yn cael ei darparu yn y dyfodol.

Gofynnodd y Cynghorydd Morgan yn cyfeirio at drydydd pwynt bwled y Cynnig am ddiwygio'r pwynt bwled i gynnwys ystyried rhwydwaith cynaliadwy o fysus ledled Bro Morgannwg ac nid yn unig y Barri ac fe symudodd y gwelliant hwnnw i'w ddarllen fel a ganlyn:

- Mae'r Cyngor yn cefnogi darparu rhwydwaith cynaliadwy o fysus ledled y Fro ac nid dim ond yn y Barri sy'n cydnabod anghenion pobl ac nid gwasanaeth masnachol yn unig.

Cytunodd y Cynghorwyr Hooper a Wiliam i welliant y Cynghorydd Morgan, a chyfunodd ei effaith y ddau welliant i'r Cynnig gwreiddiol.

Roedd yr Arweinydd o'r farn bod y Cynnig ynddo'i hun yn nodi'r amlwg yn bennaf ac yn cyfeirio at faterion a oedd eisoes wedi digwydd. Wrth siarad am y gwelliant, roedd hi wedi cael gwybod bod mater y gyfnewidfa drafnidiaeth wedi cael ei drafod o leiaf bedair gwaith mewn meysydd ehangach a chrud y mater o'i safbwynt oedd a ddylai adroddiad gael ei drafod gan y Cyngor o gwbl ac awgrymodd pe bai dadl briodol yn cael ei chynnal, ei bod yn well gwneud hynny yn y Pwyllgor Craffu perthnasol a'i dealltwriaeth hi mai Roedd y mater dan sylw ond os nad oedd, y peth iawn i'w wneud oedd gofyn i'r mater gael ei ystyried ac yna gallai pawb, gan gynnwys y cyhoedd, gyfrannu at y ddadl honno. Atgoffodd bob Aelod fod gwasanaethau bysus yng Nghymru ac ar draws y DU wedi cael eu preifateiddio flynyddoedd lawer yn ôl a'r unig wasanaethau a oedd yn ddiogel oedd y rhai a oedd yn fasnachol hyfyw. Dywedodd na fyddai'n cefnogi'r gwelliant.

Cafodd y Cynghorydd Carroll, wrth gyfeirio at y gwelliant, ei syfrdannu gan sylwadau'r Arweinydd a oedd yn ymddangos yn gwrthdweud sylwadau'r Cynghorydd Brooks mewn perthynas ag adroddiad a oedd yn cael ei gynhyrchu mewn chwe mis yn hytrach na thri mis. Gan gyfeirio at gytundeb y Cynghorwyr Hooper a Dr. Johnson i'r cyfaddawd hwn, roedd yn ymddangos bod yr Arweinydd yn gwrthwynebu unrhyw adroddiad sy'n cael ei gynhyrchu. Roedd hefyd yn

No.

pryderu bod y Weinyddiaeth yn ceisio mygu'r ddadl yr oedd yn ei hystyried yn destun gofid mawr. O ystyried bod y mater yn peri pryder sylweddol i'r Aelodau a'r cyhoedd, ni welodd unrhyw reswm pam y dylid trafod y mater mewn Pwyllgor Craffu a dylai fod yn fater i'r Cyngor cyfan ei drafod. Nododd ei fod yn hapus i gefnogi'r gwelliant.

Fe wnaeth yr Arweinydd gywiro'r Cynghorydd Carroll drwy nodi nad oedd hi'n dweud nad oedd hi eisiau adroddiad. Nododd y dylai'r mater fynd i'r Pwyllgor Craffu ac nid i un o gyfarfodydd y Cyngor.

Nododd y Cynghorydd Mahoney y byddai'n pleidleisio yn erbyn y gwelliant gan mai ei farn ef oedd y dylai'r ddadl ddigwydd ar unwaith. Roedd hefyd wedi nodi sylwadau'r Aelod Cabinet mewn perthynas â swyddogion, Aelodau'r Cabinet a chyfiawnhad Llywodraeth Cymru dros ddarparu cyfnewidfa drafndiaeth a'r cyllid cysylltiedig ar gyfer y prosiect. Ni waeth pwy bynnag a ariannodd y prosiect, roedd yn dal i gael ei ariannu o'r pwrs cyhoeddus. Roedd hefyd yn pryderu bod y ddarpariaeth o'r gyfnewidfa fysus yn ymddangos ar yr wyneb i beidio â bod yn hyfyw o ystyried amharoddrwydd y gweithredwyr bysus i weithredu o'r cyfleuster. Os felly, holodd pam roedd miliynau o bunnoedd wedi cael eu gwario ar y cyfleuster ac yn amlwg yn cael eu tanddefnyddio. Teimlai y dylai'r achos busnes dros ddarparu'r cyfleuster fod wedi dangos angen clir am y gyfnewidfa drafndiaeth.

Eglurodd y Cynghorydd Lloyd-Selby, fel Cadeirydd Pwyllgor Craffu Amgylchedd ac Adfywio, fod y mater eisoes wedi cael ei gytuno i gael ei gynnwys o fewn rhaglen waith y Pwyllgor a bod ymrwymiad eisoes wedi'i roi i gyflwyno adroddiad i'r Pwyllgor hwnnw yn y flwyddyn newydd.

Cyfeiriodd y Cynghorydd Campbell at ei hymdrechion i gydweithio â gweithredwyr bysus am beth amser mewn perthynas â chludiant cyhoeddus yn y Rhws ac roedd hi hefyd wedi bod yn trafod yr union fater gydag Arweinydd y Cyngor. Nododd y byddai'n dod â'r mater i Bwyllgor Craffu yr oedd yn Aelod ar ei gyfer a hefyd i Bwyllgor Craffu nad oedd yn eistedd arno ac i egluro'r sylwadau a wnaed gan y Cynghorydd Carroll, atgoffodd ef nad oedd angen iddo fod ar Bwyllgor Craffu i ddwyn materion i'w sylw ac y gallai pob Aelod fynychu pob Pwyllgor Craffu.

Holodd y Cynghorydd Perry a ddylai'r gwelliant a'r adroddiad dilynol, pe bai'n cael ei ddwyn i gyfarfod o'r Cyngor, ystyried hefyd sut roedd pobl yn teithio i safleoedd bysus yn enwedig mewn ardaloedd gwledig.

Dywedodd y Cynghorydd Dr. Johnson, gan gyfeirio at y gwelliant a wnaed yn ddidwyll gan yr Aelodau perthnasol ac yn enwedig y sylwadau a wnaed gan y Cynghorydd Brooks mewn perthynas ag amseriad cynhyrchu adroddiad o fewn chwe mis, ei bod yn amlwg iddo fod yr hyn yr oedd y Weinyddiaeth wedi bod yn sôn amdano wedi cael ei gamddeall a oedd efallai yn broblem amlwg y profodd llawer o'r Aelodau eraill yn y Siambr oherwydd Nid yr hyn a ddywedwyd oedd yr hyn a olygyd. Cyfeiriodd hefyd at ei brofiad yn bersonol o aros i adroddiadau gael eu dwyn at y Pwyllgorau Craffu gan nodi enghreifftiau lle'r oedd wedi gwneud hynny. Cyn belled ag y gallai weld roedd y Weinyddiaeth yn ceisio osgoi craffu.

No.

Cynhaliwyd Pleidlais a Gofnodwyd ar y cynnig diwygiedig canlynol:

- Mae'r Cyngor yn nodi'r polisi hirdymor o hyrwyddo trafndiaeth gyhoeddus integredig drwy gyfnewidfa trafndiaeth gyhoeddus yn Nociâu'r Barri, sydd wedi'i gynnwys yng Nghynllun Datblygu Lleol a Chynllun Trafndiaeth Leol y Cyngor.
- Mae'r Cyngor yn cydnabod yr heriau i'r diwydiant bysus yn ddiweddar, gan gynnwys gostyngiad yn nifer y teithwyr yn dilyn y cyfnod clo, recriwtio gyrrwyr, a dod i ddiwedd cymhorthdal y Cynllun Brys ar gyfer y Sector Bysiau gan Lywodraeth Cymru ym mis Gorffennaf 2023.
- Mae'r Cyngor yn cefnogi darparu rhwydwaith cynaliadwy o fysiau ledled Bro Morgannwg sy'n cydnabod anghenion pobl ac nid gwasanaeth masnachol dan arweiniad galw yn unig.
- Mae'r Cyngor yn gofyn am adroddiad, i'w gyhoeddi a'i drafod gan y Cyngor o fewn chwe mis, ar ddatblygu'r gyfnewidfa trafndiaeth gyhoeddus, gan gynnwys argymhellion ar sut y bydd cyfnewidfa sy'n gweithredu'n llawn yn cael ei darparu yn y dyfodol.

Aelodau	O blaid	Yn erbyn	Ymatal
Anne Asbrey	√		
Julie Aviet		√	
Gareth Ball		√	
Rhiannon Birch		√	
Bronwen Brooks		√	
Gillian Bruce	√		
Lis Burnett		√	
Samantha Campbell	√		
George Carroll	√		
Christine Cave	√		
Charles Champion	√		
Janice Charles	√		
Millie Collins	√		
Marianne Cowpe	√		
Pamela Drake		√	

No.

Vincent Driscoll	√		
Christopher Franks	√		
Wendy Gilligan		√	
Russell Godfrey	√		
Emma Goodjohn		√	
Ewan Goodjohn		√	
Stephen Haines	√		
Howard Hamilton		√	
Sally Hanks		√	
William Hennessy	√		
Nic Hodges	√		
Mark Hooper	√		
Catherine Iannucci		√	
Gwyn John		√	
Dr. Ian Johnson	√		
Susan Lloyd-Selby		√	
Belinda Loveluck-Edwards		√	
Julie Lynch-Wilson		√	
Kevin Mahoney		√	
Naomi Marshallsea		√	
Michael Morgan	√		
Jayne Norman		√	
Helen Payne		√	
Elliot Penn		√	
Sandra Perkes		√	

No.

Ian Perry	√		
Joanna Protheroe		√	
Ruba Sivagnanam		√	
Carys Stallard		√	
Neil Thomas		√	
Steffan Wiliam	√		
Eddie Williams		√	
Mark Wilson		√	
Nicholas Wood	√		
CYFANSWM	21	28	

Gwrthodwyd y gwelliant.

Nododd y Cynghorydd Williams, gan gyfeirio at y Cynnig gwreiddiol ac at y ddadl ar y mater, nad oedd yn ei gefnogi, o ran gwneud hynny'n awgrymu nad oedd y Cyngor eisoes yn cymryd camau i fynd i'r afael â'r materion y cyfeiriwyd atynt yn y Cynnig.

Cydnabu'r Arweinydd bwysigrwydd darparu rhwydwaith cynaliadwy o drafnidiaeth gyhoeddus, gan gynnwys bysus. Fodd bynnag, roedd yn bwysig bod yr Aelodau'n cydnabod bod gallu'r Cyngor i sybideiddio bysus yn gysylltiedig â'r cyllid a dderbyniwyd gan y llywodraeth. Gan gyfeirio at Ddatganiad yr Hydref diweddar gan Lywodraeth y DU, nid oedd cyllid ychwanegol i Lywodraeth Cymru ar gyfer unrhyw beth heblaw'r pethau sylfaenol. Roedd yn rhaid nodi blaenoriaethau lle byddai'r cyllid yn cael ei ddefnyddio ac ailadroddwyd bod y trafodaethau hynny eisoes yn parhau. Pe bai'r Aelodau'n dymuno trafod y manylion yna dylai hynny fod yn drafodaeth yn y Pwyllgor Craffu perthnasol lle gellid gofyn i bartïon â diddordeb gyfrannu gan gynnwys gweithredwyr bysus.

Cyfeiriodd y Cynghorydd Perry at yr angen am drafodaeth bellach ar y mater. Cwestiynodd pam nad oedd rhai gwasanaethau bws cyfredol yn gwasanaethu gorsaf drenau i orsaf yn y rhwydwaith bysus lleol.

Cyfeiriodd y Cynghorydd Dr. Johnson wrth grynhoi at y ddadl ddiddorol. Er ei fod yn croesawu cefnogaeth y Cynghorydd Carroll, roedd yn ystyried ei fod yn anonest gan nad oedd Cymru wedi elwa o'r cyllid o Fformiwla Barnett y byddai prosiect HS2 yn Lloegr wedi'i ddarparu i ganiatáu sefydlu rhwydwaith trafndiaeth gyhoeddus llawer gwell yng Nghymru. Roedd yn credu ei bod hefyd yn ddiddorol clywed gan yr Arweinydd a'r Dirprwy Arweinydd ynghylch yr heriau i'r gwasanaethau a wynebir o dan yr amgylchiadau presennol. Fodd bynnag, yr hyn

No.

nad oedd wedi ei glywed oedd y manylion ynghylch y broses o wneud penderfyniadau i adeiladu Cyfnewidfa Trafnidiaeth Gyhoeddus Doc y Barri. Roedd y cyfan a oedd wedi bod yn y ddadl yn ymwneud â heriau a oedd yn bresennol ddechrau'r flwyddyn ac na welwyd unrhyw berthnasedd i'r pandemig, yr effeithiau a ddechreuodd yn 2020. Nid oedd y cwestiwn yr oedd y cyhoedd eisiau cael ei ateb wedi cael ei ateb. Roedd wedi mynychu'r cyfarfod cyhoeddus diweddar a fynychwyd gan Deithio Bysiau ac Antur Caerdydd a oedd yn nodi'r problemau yr oedd gweithredwyr bysus yn eu hwynebu. Yn wyneb y problemau hynny nid oedd yn anodd rhagweld heriau gyda gwasanaethau'n gweithredu o'r cyfleuster newydd. Er ei fod yn croesawu cyfranogiad y Pwyllgorau Craffu, teimlai ei bod yn iawn codi'r mater mewn cyfarfod o'r Cyngor gyda'r Arweinydd a'r Dirprwy Arweinydd, ac eto nid oedd cwestiynau wedi'u hateb ac felly nododd y byddai'n cefnogi'r Cynnig a gofynnodd am Bleidlais a Gofnodwyd.

Nododd y nifer gofynnol o Aelodau eu cefnogaeth i bleidlais o'r fath.

Cynhaliwyd Pleidlais a Gofnodwyd ar dderbyn y Cynnig.

Aelodau	O Blaid	Yn erbyn	Ymatal
Anne Asbrey	√		
Julie Aviet		√	
Gareth Ball		√	
Rhiannon Birch		√	
Bronwen Brooks		√	
Gillian Bruce	√		
Lis Burnett		√	
Samantha Campbell	√		
George Carroll	√		
Christine Cave	√		
Charles Champion	√		
Janice Charles	√		
Millie Collins	√		
Marianne Cowpe	√		
Pamela Drake		√	

No.

Vincent Driscoll	√		
Christopher Franks	√		
Wendy Gilligan		√	
Russell Godfrey	√		
Emma Goodjohn		√	
Ewan Goodjohn		√	
Stephen Haines	√		
Howard Hamilton		√	
Sally Hanks		√	
William Hennessy	√		
Nic Hodges	√		
Mark Hooper	√		
Catherine Iannucci		√	
Gwyn John		√	
Dr. Ian Johnson	√		
Susan Lloyd-Selby		√	
Belinda Loveluck-Edwards		√	
Julie Lynch-Wilson		√	
Kevin Mahoney	√		
Naomi Marshallsea		√	
Michael Morgan			√
Jayne Norman		√	
Helen Payne		√	
Elliot Penn		√	
Sandra Perkes		√	

No.

Ian Perry	√		
Joanna Protheroe		√	
Ruba Sivagnanam		√	
Carys Stallard		√	
Neil Thomas		√	
Steffan Wiliam	√		
Eddie Williams		√	
Mark Wilson		√	
Nicholas Wood	√		
CYRANSWM	21	27	1

PENDERFYNWYD – collwyd y Cynnig.

Y rheswm dros y penderfyniad

Wedi ystyried y drafodaeth a gafwyd yn y cyfarfod.

570 YSTYRIED Y RHYBUDD O GYNNIG CANLYNOL – DATBLYGIAD
GLANNAU Y BARRI (CYFLWYNWYD GAN Y CYNGHORWYR M.J. HOOPER A
DR. I.J. JOHNSON) -

Trafodwyd yr Hysbysiad o Gynnig isod a gynigiwyd gan y Cynghorydd Hooper ac a eiliwyd gan y Cynghorydd Hodges.

- Mae'r Cyngor yn nodi cynnydd Datblygiad Glannau'r Barri, datblygiad tai mawr ar safle'r hen Ddociau, sy'n cael ei rannu rhwng tri chwmni adeiladu tai cenedlaethol (DU); Persimmon, Barratts a Taylor Wimpey (y Consortiwm).
- Mae'r Cyngor yn nodi bod y Consortiwm wedi contractio trydydd parti i ymgymryd â llawer o'r gwaith gorffen ar y safle ac nad yw'r datblygiad wedi'i orffen i'r safon ddisgwyliedig, fel y mae'n orfodol yn y caniatâd cynllunio, gyda manau agored cyhoeddus anghyflawn, cyffyrdd ffyrdd â materion diogelwch heb eu datrys, strydoedd heb oleuadau stryd a channoedd lawer o goed lled-aeddfed heb eu plannu, tra bod rhai o'r eitemau anghyflawn hyd at bedair blynedd yn hwyr (Gerddi'r Glannau).
- Mae'r Cyngor yn credu bod y Consortiwm o Ddatblygwyr yn torri amodau eu cymeradwyaethau cynllunio, a'u bod wedi siomi'n fawr drigolion y Glannau a brynodd eu heiddo yn ddidwyll.

No.

- Mae'r Cyngor yn cydnabod ei fod wedi methu yn ei ddyletswydd gofal tuag at drigolion drwy fethu â gorfodi'r amodau sy'n gysylltiedig â'r caniatâd cynllunio hwn.
- Mae'r Cyngor wedi penderfynu y bydd yn defnyddio'r holl ddulliau sydd ar gael iddo (gan gynnwys camau cyfreithiol) i orfodi'r Consortiwm i gyflawni eu holl rwymedigaethau cyn gynted â phosibl, ac erbyn diwedd y flwyddyn ariannol, fan bellaf.
- Bydd y Cyngor yn mynd ar drywydd iawndal i drigolion y Glannau, drwy fynnu bod y Consortiwm yn plannu'r 'coed coll' o'r datblygiad ar ffurf Perllan Gymunedol yn y rhan na ellir ei defnyddio o Heol yr Harbwr (maes parcio gorlifo'r Cyngor).

Gan symud y Cynnig ar ran ei hun a nododd y Cynghorydd Dr. Johnson, y Cynghorydd Hooper ei achos ynghylch pam y dylid cefnogi'r cynnig. Nododd mai un o'r pethau cyntaf a wnaeth unwaith iddo gael ei ethol ym mis Mai 2022 oedd cwrdd â Swyddogion y Cyngor i drafod y gwaith parhaus ac anghyflawn yn natblygiad y Glannau. Roedd ef, fel trigolion eraill, wedi bod yn dioddef ers prynu eu heiddo yn y datblygiad ac aeth ymlaen i dynnu sylw at ffaeledau niferus Consortiwm y Datblygwyr i gwblhau tir cyhoeddus, priffyrdd a gwaith palmant yn unol â'r caniatâd cynllunio a bod y methiannau hyn wedi cwmpasu nifer o flynyddoedd a oedd wedi gadael ffyrdd a phalmentydd heb eu mabwysiadu oherwydd pryderon diogelwch a godwyd gan swyddogion y Cyngor a oedd wedi cael eu gwrthod i ddechrau gan y Consortiwm ond wedi hynny Derbyn. Cyfeiriodd hefyd at y mater a godwyd yng nghyfarfod y Cyngor ym mis Medi 2022 yn dilyn cwestiwn ganddo ef ei hun ac ymateb yr Arweinydd. Er bod pwysau wedi cael ei roi gan y Cyngor i orfodi'r Consortiwm i adeiladu'r ysgol a addawyd a gwelliannau i'r ganolfan siopa, nid oedd y pwysau hwn wedi'i ymestyn i gynorthwyo preswylwyr sy'n byw ar draws datblygiad y Glannau. Gan gyfeirio at gytundeb gwirfoddol rhwng y Cyngor a'r Consortiwm a oedd wedi chwalu, flwyddyn yn ddiweddarach ni fu unrhyw welliannau sylweddol i'r cyffiniau, ffyrdd a phalmentydd y Glannau nad oeddent wedi'u gorffen o hyd. Heb orfodaeth roedd o'r farn na fyddai'r sefyllfa'n cael sylw a hebdo, ni fyddai'r Consortiwm yn mynd i'r afael â'r materion hyn a oedd yn effeithio ar drigolion. Felly, i bwysleisio'r mater, roedd wedi codi'r mater ymhellach yng nghyfarfod y Cyngor ym mis Medi 2023 gan dynnu sylw at y ffaith nad oedd unrhyw beth wedi newid ac nad oedd unrhyw gynnydd wedi'i wneud i fynd i'r afael â'r materion. Roedd wedi nodi bryd hynny bod yr Arweinydd wedi cyfeirio at y cyfarfod ymgynghori cyhoeddus yn y Pumphouse yn y Barri, ond roedd wedi drysu o ran yr hyn yr oedd swyddogion ac Aelodau'r Cabinet yn disgwyl ei gael o'r cyfarfod hwn. Yn y cyfarfod hwnnw, dywedwyd wrth breswylwyr fod camau gorfodi yn mynd rhagddynt, fodd bynnag, roedd hyn yn gwrthddweud bodolaeth ymddangosiadol cytundeb gwirfoddol. Mewn ymdrech i roi pwysau pellach, roedd wedi gwahodd y cyfryngau newyddion lleol i weld y problemau yr oedd trigolion yn eu profi gyda phroblemau ar y glannau. Cyfeiriodd hefyd at y 18 mis yr oedd wedi'i dreulio yn ymgymryd â'r mater ar ran trigolion ac at y ddwy flynedd o benderfyniadau gwleidyddol i fynd i'r afael â methiannau'r Consortiwm. Yna trodd ei sylw at y ddadl ddiweddar yng nghyfarfod blaenorol y Cyngor ac at y pryderon hynny a godwyd gan yr Aelodau mewn perthynas â'r Strategaeth CDLIN a Ffeirir yng nghyd-destun datblygiadau ar raddfa fawr. Teimlai ei bod yn bwysig i'r Cyngor ddysgu gwersi o ddatblygiad y Glannau i sicrhau nad oedd preswylwyr eraill ar draws y Sir yn y dyfodol yn dioddef yr un tynged. Roedd yn gobeithio y

No.

byddai'r Cynnig yn derbyn cefnogaeth ac ystyriaeth o ran sut y gellid gwneud yn iawn dros gymunedau a chyfeiriodd at un enghraifft o'r fath a oedd yn syniad o ddarparu perllan gymunedol gan ddefnyddio tir heb ei ddefnyddio a choed a gollwyd o'r datblygiad ond yn annhebygol o gael eu cyflawni oni bai bod y Cyngor yn ei orfodi i wneud hynny. Anogodd Aelodau i gefnogi'r Cynnig.

Cytunodd y Cynghorydd Hodges, wrth eilio'r Cynnig, â'r pwyntiau a godwyd gan y Cynghorydd Hooper. Cyfeiriodd at y ffaith bod tair set o etholiadau llywodraeth leol wedi digwydd ers dechrau'r datblygiad ar y Glannau ond roedd ffyrdd a phalmentydd heb eu cwblhau o hyd i safon foddhaol. Cyfeiriodd hefyd at ei bresenoldeb mewn Pwyllgorau Cynllunio yn y gorffennol ac o'i arsylwadau yn y cyfarfodydd hynny roedd wedi bod yn freuddwyd i ddyfalwyr. Roedd yn amlwg iddo nad oedd y Cyngor yn dda am gyflwyno datblygiadau ar raddfa fawr a bod swyddogion a'r Cyngor wedi cael eu gwthio o gwmpas a'u hanwybyddu. Roedd yn teimlo ei bod yn bryd i'r Cyngor gymryd rheolaeth o'r mater i sicrhau bod preswylwyr yn cael yr hyn yr oedd ei angen arnynt, yn enwedig o ystyried eu bod yn talu Treth Gyngor. Roedd yn iawn ac yn briodol bod y Cyngor yn defnyddio pob dull sydd ar gael iddo i sicrhau bod y datblygiad wedi'i orffen yn llawn ac wrth symud ymlaen, roedd yn bwysig bod y Cyngor yn disgwyl i ddatblygwyr adeiladu cartrefi i safonau priodol ac y dylid cadw at y safonau hynny. Dwedodd y byddai'n cefnogi'r Cynnig.

oedd yr Arweinydd, gan gyfeirio at y Cynnig ac at bwyntiau bwled ynddo, yn cydnabod bod yr holl Aelodau yn ymwybodol iawn o'r materion oedd ar ôl yn natblygiad y Glannau ac sydd eto i'w cwblhau. Codwyd y materion hyn gyda'r Consortiwm a pharhaodd y Cyngor i godi gyda nhw yn ffurfiol yn ystod cyfarfodydd parhaus ac yn fwy ffurfiol drwy achosion cyfreithiol. Roedd hi'n teimlo bod y Cynnig yn ddichellgar ac yn wleidyddol pan oedd yr Aelodau hynny'n ymwybodol iawn yr ymdrinnir â'r materion a bod y Weinyddiaeth yn arwain o'r blaenau ar y mater. Roedd hi'n ystyried ei bod hi'n eironig bod y Cynnig wedi ei gyflwyno i'r Cyngor ei ystyried yn dilyn y cyfarfod cyhoeddus oedd wedi symud materion ymlaen. Roedd yn ffaith mai barn y Cyngor oedd bod y Consortiwm wedi torri ei amodau cynllunio waeth beth oedd barn bersonol ar y mater. Cytunodd fod trigolion wedi cael eu siomi ac wedi parhau i gael eu siomi gan y Consortiwm o ddatblygwyr. Atgoffodd yr Aelodau nad ei lle hi i wneud esgusodion dros y datblygwyr ac nad oedd esgusodion dros eu methiannau a bod y Consortiwm wedi methu yn ei ddyletswydd gofal. Wedi dweud hynny, roedd hi, ei Chabinet a swyddogion perthnasol y Cyngor yn cymryd y mater o ddifrif a dyma pam roedd y Cyngor yn ceisio hawl digolledu drwy'r llysoedd barn ac roedd dros 50 o hysbysiadau gorfodi cynllunio yn erbyn y Consortiwm. Atgoffodd yr Aelodau hefyd fod y Prif Weithredwr a hi ei hun yn cwrdd â'r Consortiwm bob pythefnos heblaw am yr wythnos bresennol pan na chynhaliodd y cyfarfod hwnnw oherwydd diffyg cydweithrediad gan y Consortiwm ac roedd y Cyngor bellach wedi symud ymlaen gyda chymau cyfreithiol ffurfiol. Roedd yr ensyniad bod y Cyngor wedi methu yn ei ddyletswydd gofal tuag at breswylwyr yn anghywir o ystyried bod y ddyletswydd gofal yn nwylo'r datblygwyr a oedd yn gwerthu eiddo i'r cyhoedd ac felly'n debygol o fod yn torri eu contractau gydag unigolion y gwnaethant werthu eu tai iddynt. Doedd gan y Cyngor ddim diddordeb ariannol yn y tir a gwerthwyd y tai gan y datblygwyr. Pwysleisiodd hefyd dros oes y datblygiad a oedd bron i 12 mlynedd, yn ystod y cyfnod hwn ei fod wedi cael ei fonitro a mynd ar drywydd achosion o

No.

dramgwyddo'n barhaus. Er bod y datblygiad yn bwysig i'r Cyngor, dim ond un ymhlith datblygiadau eraill a chwynion gorfodi a dderbyniodd y Cyngor bob blwyddyn. Roedd dyletswydd ar y Cyngor i weithio gyda datblygwyr i sicrhau bod y datblygiadau yn cael eu cwblhau yn unol â'r amodau cydsynio a'r cytundebau cyfreithiol perthnasol a lofnodwyd ochr yn ochr ar y pryd. Pan oedd camau cyfreithiol yn cael eu hystyried roedd yn rhaid i'r Cyngor fod yn ystyriol ar sail cyngor cyfreithiol gan gyfreithwyr a gan y Cwnsler bod yn rhaid seilio unrhyw gamau yn ôl y gyfraith a dylai fod â siawns resymol o lwyddo. Byddai anwybyddu cyngor o'r fath yn ffôl a gallai adael y Cyngor yn agored i herio ac yn destun dyfarniadau cost sylweddol yn ei erbyn, a dyna pam roedd y Cyngor wedi bod yn ceisio trafod penderfyniad gyda'r Consortiwm o ddatblygwyr yn y Glannau.

Gan droi at y Cynnig o ran defnyddio'r holl ddulliau sydd ar gael i ddatrys y mater, dyna'n union yr oedd y Cyngor yn ei wneud i sicrhau bod y Consortiwm o ddatblygwyr yn cyflawni eu rhwymedigaethau. Pe bai datblygwyr yn gyfrifol am blannu coed, yna dylai'r datblygwyr blannu'r coed a byddai'r Cyngor yn mynd ar drywydd y materion amrywiol, fodd bynnag, pe bai gan y Cynghorydd Hooper ddiddeu mewn perllan gymunedol awgrymodd yr Arweinydd ei fod yn ystyried edrych ar y bartneriaeth natur leol, ond nid oedd yn barod i ildio tir y Cyngor i fodloni rhwymedigaethau'r Consortiwm a nododd na fyddai'n cefnogi'r Cynnig.

Nododd y Cynghorydd Mahoney, gan nodi ei fod yn anghyfforddus gyda phwyntiau tri a phedwar o'r Cynnig gan nad oedd yn ymwybodol o fanylion y sefyllfa, ei fod wedi treulio nifer o flynyddoedd yn brwydro yn erbyn datblygwyr yn ei Ward o ran eu diffyg ystyriaeth a'u diffyg ymlyniad wrth amodau cynllunio ac wedi codi gydag Adran Gynllunio'r Cyngor ac i anawsterau cael materion o'r fath sylw gan y Cyngor. Er nad oedd yn anghytuno â'r sylwadau a wnaed gan y Cynghorwyr Hooper a Hodges, teimlodd yn anesmwyth yn cefnogi'r Cynnig heb weld manylion y gymeradwyaeth gynllunio. Gan gyfeirio at sylwadau'r Arweinydd wrth gyfeirio at gyfarfodydd bob pythefnos gyda datblygwyr y Consortiwm, teimlai fod y diffyg cynnydd yn awgrymu nad oedd y datblygwyr yn cymryd y cyfarfodydd o ddifrif. Gan ailadrodd y pryderon ynghylch datblygwyr yn ei Ward ei hun, teimlai na ddylai datblygwyr allu dechrau adeiladu nes eu bod wedi darparu'r buddion cymunedol a addawyd yn gyntaf.

Gwnaeth y Cynghorydd Carroll gyfeirio at ei greddoau hirsefydlog nad oedd y system gynllunio yng Nghymru yn addas i'r diben a bod y sefyllfa yn y Glannau ond yn atgyfnerthu'r farn honno. Tynnodd sylw na ddylai rhwymedigaethau cynllunio fod yn ddewisol ac na ddylai datblygwyr weithredu yn y gred nad oedd yn rhaid iddynt gadw atynt. Roedd yn amlwg iddo fod agwedd yn bodoli ymhlith datblygwyr y gallent dorri amodau a byddai hyn yn cael ei oddef a dyna pam fod gorfodaeth mor bwysig i sicrhau bod neges glir yn cael ei hanfon at ddatblygwyr bod yn rhaid cydymffurfio ag amodau cynllunio. Gan arwyddo y byddai'n cefnogi'r Cynnig aeth ymlaen i ddyfynnu nifer o enghreifftiau ar draws y sir lle'r oedd datblygwyr wedi ymddwyn mewn modd annerbyniol. Roedd wedi gweld ymddygiad o'r fath yn ei Ward ei hun. Roedd gan y Cyngor rôl glir i'w chwarae wrth sicrhau bod yn rhaid i ddatblygiadau nad ydynt wedi'u hadeiladu i'r safon y cytunwyd arnynt, ddefnyddio ei bwerau i wneud datblygwyr i unioni pethau. Roedd yn anghytuno â sylwadau'r Arweinydd fod y ddyletswydd gofal yn nwylo'r datblygwyr. Roedd yn amlwg iddo fod y cyfrifoldeb yn amlwg ar ddatblygwyr a'r

Cyngor i sicrhau bod cartrefi yn cael eu hadeiladu yn unol â'r amodau cynllunio y cytunwyd arnynt ac roedd yn ofynnol i'r Cyngor sicrhau bod yr amodau cynllunio hynny'n cael eu bodloni.

Nid oedd y Cyngorydd Wiliam yn gweld y mater yn fater o sgorio pwyntiau gwleidyddol, ond roedd yna gatalog o faterion gyda datblygiad y Glannau a chyda'r datblygwyr yn darparu cyfleusterau hyd at y safon briodol ond bu'n rhaid i'r Cyngor dderbyn ei fod wedi llusgo ei draed wrth fynd i'r afael â'r mater ac wedi methu â rhoi pwysau ar y datblygwyr i gyflawni eu rhwymedigaethau. Cytunodd hefyd gyda sylwadau'r Cyngorydd Carroll ynghylch yr angen i anfon neges at ddatblygwyr i ddangos bod y Cyngor o ddifrif ac na fyddai'n goddef agwedd mor wael tuag at gyflawni eu rhwymedigaethau. Anogodd ef bob Aelod i gefnogi'r Cynnig.

Teimlai'r Cyngorydd Franks fod tuedd nad oedd y Cyngor bob amser yn gofalu am fudd preswylwyr ac atgoffodd yr Aelod Cabinet o'r materion a brofwyd ar hen safle Ysgol St Cyres ym Mhenarth a fu'n enghraifft arall o'r Cyngor yn methu â gofalu am fudd trigolion lleol yn Ninas Powys.

Nododd y Cyngorydd John fod materion tebyg yn cael eu profi gyda datblygiadau yn ardal Llanilltud Fawr oherwydd i'r datblygwr fethu â mynd i'r afael â materion oedd wedi arwain at beidio â mabwysiadu priffyrdd gan y Cyngor. Atgoffodd yr Aelodau fod hwn yn fater hanesyddol gyda phroblemau tebyg yn mynd yn ôl cyn belled â chyfnod blaenorol Cyngor Sir De Morgannwg lle'r oedd tir yn dal i fod yn eiddo i ddatblygwyr tai. Wrth gydymdeimlo â sefyllfa'r Cyngorydd Hooper a chydabod bod angen mynd i'r afael â'r materion, unwaith y cymerwyd camau cyfreithiol, cymerodd hyn amser i gyflawni ei nod.

Atgoffodd y Cyngorydd Wilson yr Aelodau ei bod yn bwysig bod angen i'r Cyngor weithio'n gadarnhaol gyda'r holl ddatblygwyr i sicrhau bod datblygiadau yn cael eu hadeiladu yn unol â'i ganiatâd cynllunio. Roedd mynd ar drywydd camau cyfreithiol yn gostus iawn gyda'r disgwyliad na fyddai arian cyhoeddus yn cael ei adennill o ganlyniad i gamau cyfreithiol. Roedd yn rhaid i'r Cyngor gofio hyn wrth ystyried cyngor cyfreithiol cyn cytuno i gymryd camau cyfreithiol ac roedd hefyd yn bwysig cofio am y fframwaith cynllunio yr oedd yn ofynnol i'r Cyngor weithredu ynddo. Gan ei fod yn Aelod Cabinet sydd â'r cyfrifoldeb am gynnal a chadw ac atgyweirio priffyrdd, roedd hefyd yn rhwystredig nad oedd datblygwyr yn adeiladu ffyrdd i safon mabwysiadol a oedd yn golygu na ellid eu mabwysiadu.

Ystyriodd y Cyngorydd Dr. Johnson sylwadau'r Cyngorydd Wilson i wrth-ddweud y sylwadau a wnaed gan yr Arweinydd gan ei bod yn ymddangos bod y Cyngorydd Wilson yn awgrymu nad oedd gan y Cyngor lawer o bwerau i fynd i'r afael â'r materion. Teimlai'r Cyngorydd Dr. Johnson fod hwn yn fater y gellid mynd i'r afael ag ef yn syml gan ei fod naill ai'n rhywbeth y gallai'r Cyngor ei wneud o fewn ei bwerau ei hun i unioni'r broblem neu os oedd y tu hwnt i reolaeth y Cyngor, y mater yr oedd angen edrych arno yng nghyd-destun ehangach Cymru a'r bwerau oedd gan Lywodraeth Cymru a fyddai'n caniatáu iddo ymyrryd. Ers cael ei ethol i'r Cyngor a chynrychioli Ward ar y Glannau roedd y materion a nodwyd gan y Cyngorydd Hooper wedi bod yn hirsefydlog ers i'r datblygiad ddechrau. Y broblem iddo oedd bod trigolion yn cael eu gadael mewn limbo gan

No.

nad oedd y datblygwyr wedi trwsio goleuadau stryd ac na allent gael eu hatgyweirio gan y Cyngor am nad oeddent wedi cael eu mabwysiadu. Bu nifer o gamau gweithredu gan y Cyngor yn ystod y blynyddoedd diwethaf a oedd yn cynnwys cyflwyno hysbysiadau stop dros dro mewn perthynas â'r gwaith sy'n digwydd yn South Haven ar ddatblygiad y Glannau. Roedd hefyd yn cofio pan gafodd y Cynghorydd Collins ei ethol gyntaf roedd yn ymddangos bod dryswch rhwng y datblygwyr a'r swyddogion ynglŷn â mabwysiadu meysydd chwarae, gan wrthod nad oedd y maes chwarae wedi'i drosglwyddo fel y gallai'r Cyngor ei wella. Yn gyffredinol, roedd llawer o'r materion a ddioddefodd trigolion yn faterion hirdymor a pharhaus. Er ei fod yn cydnabod bod rhai o'r materion yn gymhleth, nid oedd y Cyngor wedi datrys y materion hyn ac, yn sylfaenol, y cwestiwn yr oedd yn rhaid ei ateb oedd a oedd gan y Cyngor y pwerau i wneud rhywbeth yn ei gylch?

Roedd y Cynghorydd Perry yn cofio ymweliad â datblygiad yn y Barri lle nad oedd y datblygiad wedi'i gwblhau eto ond roedd cartrefi wedi'u meddiannu gan drigolion a bu'n rhaid i ymwelwyr oedd yn mynychu'r unedau barcio ar dir heb ei wneud. Roedd yn amlwg iddo fod y problemau a brofwyd yn natblygiad y Glannau yn ddifrifol a rhai peryglus. Pe bai datblygwyr wedi methu â bodloni amodau cynllunio a osodwyd gan y Cyngor, roedd angen i'r Cyngor ddechrau gorfodi'n fwy difrifol i sicrhau cydymffurfiaeth. Gan gyfeirio at ddatblygiad yn ei Ward a oedd wedi dechrau yn 2018, ers hynny, dim ond 36 o gartrefi oedd wedi'u hadeiladu. Ers hynny, roedd y datblygwr wedi mynd i ddwylo'r gweinyddwyr gan arwain at lawer o'r gwaith parth cyhoeddus heb gael ei gwblhau a'i fabwysiadu gan y Cyngor. Yn ei farn ef roedd angen CDLI cadarn pan gytunwyd ar amodau cynllunio ac roedd mwy o angen i'r Cyngor sicrhau bod datblygwyr yn cydymffurfio â'r amodau hynny. Roedd hefyd o'r farn bod angen i'r Cyngor weithredu'n ôl-weithredol ar gyfer achosion lle'r oedd datblygwyr wedi cydymffurfio ag amod tirlunio ond bod coed wedi marw o fewn dwy flynedd i'r planhigyn. Ei farn ef oedd nad oedd arferion gorfodi'r Cyngor yn arbennig o dda ac fe rannodd y rhwystredigaethau gyda thrigolion y Barri a Llanilltud Fawr a brofodd faterion tebyg.

Gan ddiolch i'r Cynghorydd Hooper a'r Cynghorydd Dr. Johnson am gyflwyno'r Cynnig i'r Cyngor, cyfeiriodd y Cynghorydd Campbell at ddatblygiad diweddar yn ei Ward a oedd wedi gofyn am orfodi cynllunio diweddar mewn perthynas â thirlunio a gwaith manau agored cyhoeddus a adawyd mewn cyflwr gwael. Nododd y byddai'n cefnogi'r Cynnig.

Nododd y Cynghorydd Cowpe nad oedd hi o blaid i'r Cyngor gymryd camau cyfreithiol yn erbyn datblygwyr heb reswm da ac o bosibl camddefnydd o arian cyhoeddus. Fodd bynnag, gan nodi'r ddadl a'r problemau a brofwyd yn Nglannau'r Barri a'r materion hynny a godwyd yn Ninas Powys a'r Rhws lle nad oedd y datblygwyr wedi cydymffurfio ag amodau cynllunio, roedd hi'n teimlo na ddylai'r Cyngor fod mewn sefyllfa i gyrraedd y pwynt gorfodi i ddatrys materion ac y dylai fod gweithdrefnau priodol ar waith i orfodi'r cydymffurfiad ag amodau wrth i ddatblygwyr symud ymlaen â'r datblygiad. Roedd hi'n cydnabod yr angen am dai a thai cymdeithasol yn y sir, fodd bynnag, ni allai fod yn iawn y gallai datblygwyr adeiladu tai heb seilwaith priodol, ffyrdd diogel, goleuadau stryd ac ardaloedd chwarae. Nododd y byddai'n cefnogi'r Cynnig.

Nododd y Cynghorydd Sivagnanam na fyddai'n cefnogi'r Cynnig ac atgoffodd yr Aelodau fod y Cyngor wedi arfer ei awdurdod ac yn cymryd y materion a drafodwyd o ddifrif a lle bo'n briodol, cymerodd gamau gorfodi. Atgoffodd yr Aelodau hefyd fod y Cyngor wrthi'n cynnal trafodaethau gyda'r Consortiwm ar hyn o bryd mewn perthynas â chynnydd yn y materion sy'n weddill a chydymffurfio â'r amodau cynllunio yn y Glannau. Ategodd sylwadau'r Arweinydd gan fod cyfarfodydd rheolaidd yn cael eu cynnal gyda datblygwyr y Consortiwm i ddod o hyd i ateb a byddai cymeradwyo'r Cynnig yn ychwanegu dim at hynny o ystyried bod y weithred eisoes ar y gweill ac roedd yn amlwg iddi fod y Cynnig wedi'i gymhell yn wleidyddol. Atgoffodd yr Aelodau hefyd y gallent ddod o hyd i'r wybodaeth ddiweddaraf am gynnydd mewn perthynas â datblygiad Glannau'r Barri trwy wefan y Cyngor drwy dudalen we Cyfranogi'r Glannau.

Diolchodd y Cynghorydd Hooper, wrth grynhoi, i'r holl Aelodau am eu cyfraniad i'r ddadl yr oedd yn ei hystyried yn werth chweil. Nid oedd yn derbyn bod cymhelliant gwleidyddol i'r Cynnig a'i fod yn ymwneud â chynrychioli'r gymuned a thrigolion y Glannau a oedd yn ddealladwy wedi cynhyrfu gyda'r sefyllfa barhaus a'u bod yn teimlo eu bod yn cael eu siomi gan y Cyngor. Roedd yn amlwg iddo o'r ddadl a'r materion a brofwyd gan Aelodau eraill o'r Cyngor mewn perthynas â datblygiadau sy'n digwydd mewn mannau eraill ledled y Fro fod y broblem yn broblem eang ac roedd yn iawn i Aelodau'r Cyngor sefyll dros drigolion yn erbyn datblygwyr nad ydynt yn cyflawni eu rhwymedigaethau cynllunio. O ran Glannau'r Barri a'r materion a godwyd gan y Cyngorwyr Dr. Johnson a Hodges, roedd y rhain yn faterion a oedd wedi bod yn mynd rhagddynt ers amser maith ac yn amlwg yn broblem gyda datblygiadau mawr tebyg. Y gwir amdani oedd nad oedd y materion hyn wedi'u datrys. Roedd yn sicr bod datblygwyr wedi symud ymhell ymlaen y Cyngor ac arweinyddiaeth y Cyngor ac roedd hynny'n fethiant yr oedd angen mynd i'r afael ag ef ac roedd yn pryderu nad oedd rhai Aelodau Cabinet yn cymryd o ddifrif yr angen i orfodi pryderon diogelwch. Ystyriodd agwedd y Consortiwm fel un ffwrdd-â-hi, yn enwedig o ystyried ei bod wedi bod cyhyd i waith adfer gael ei wneud a gadael trigolion i ddelio â'r canlyniadau. Iddo ef roedd hynny'n annerbyniol.

Cynhaliwyd pleidlais a gofnodwyd ar dderbyn y Cynnig.

Aelodau	O blaid	Yn erbyn	Ymatal
Anne Asbrey	√		
Julie Aviet		√	
Gareth Ball		√	
Rhiannon Birch		√	
Bronwen Brooks		√	
Gillian Bruce	√		

No.

Lis Burnett		√	
Samantha Campbell	√		
George Carroll	√		
Christine Cave	√		
Charles Champion	√		
Janice Charles	√		
Millie Collins	√		
Marianne Cowpe	√		
Pamela Drake		√	
Vincent Driscoll	√		
Christopher Franks	√		
Wendy Gilligan		√	
Russell Godfrey	√		
Emma Goodjohn		√	
Ewan Goodjohn		√	
Stephen Haines	√		
Howard Hamilton		√	
Sally Hanks		√	
William Hennessy	√		
Nic Hodges	√		
Mark Hooper	√		
Catherine Iannucci		√	
Gwyn John		√	
Dr. Ian Johnson	√		
Susan Lloyd-Selby		√	

No.

Belinda Loveluck-Edwards		√	
Julie Lynch-Wilson		√	
Kevin Mahoney			√
Naomi Marshallsea		√	
Michael Morgan		√	
Jayne Norman		√	
Helen Payne		√	
Elliot Penn		√	
Sandra Perkes		√	
Ian Perry	√		
Joanna Protheroe		√	
Ruba Sivagnanam		√	
Carys Stallard		√	
Neil Thomas		√	
Steffan Wiliam	√		
Eddie Williams		√	
Mark Wilson		√	
Nicholas Wood	√		
CYFANSWM	20	28	1

PENDERFYNWYD – collwyd y Cynnig.

Y rheswm dros y penderfyniad

Wedi ystyried y drafodaeth a gafwyd yn y cyfarfod.

No.

571 ADOLYGIAD O GYFANSODDIAD Y FFORWM YMGYNGHOROL AR Y CYD (CYF) –

PENDERFYNWYD - Cymeradwyo'r newidiadau a awgrymwyd yn dilyn yr Adolygiad o Gyfansoddiad y Fforwm Ymgynghorol ar y Cyd fel y'u hystyriwyd gan y Fforwm Ymgynghorol ar y Cyd ar 25 Medi 2023 a bod Cylch Gorchwyl y Fforwm yn cael ei ddiwygio'n briodol yng Nghyfansoddiad y Cyngor.

Y rheswm dros y penderfyniad

Wedi ystyried cynnwys y cylch gorchwyl a'i atodiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.

572 DATGANIAD CYFRIFON ARCHWILIEDIG 2022/23 (CYF) –

PENDERFYNWYD – Nodi'r Datganiad Cyfrifon Archwiliedig 2022/23 fel y'i hystyriwyd gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio Arbennig ar 16 Tachwedd 2023.

Y rheswm dros y penderfyniad

Wedi ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.

573 DATGANIAD CYFRIFON ARCHWILIEDIG 2022/23 (CAC) –

Roedd gan y Cyngor tan 31 Mai bob blwyddyn i gyflwyno Datganiad Cyfrifon drafft a Datganiad Llywodraethu Blynyddol am archwiliad ac archwilio allanol oedd tan 31 Gorffennaf i gyhoeddi tystysgrif. Roedd y dyddiadau cau hynny wedi'u llacio yn ystod COVID 19 ond gan y bu ôl-groniad o waith yn genedlaethol ac roedd Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi ymestyn y dyddiad cau ar gyfer ardystio i 30 Tachwedd, 2023 ar gyfer Datganiad Cyfrifon 2023/23. Cyflwynwyd y Datganiad Cyfrifon drafft a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol i Archwilio Cymru ar 30 Mehefin 2023. Roedd hyn yn cwrdd â dyddiad cau Archwilio Cymru y cytunwyd arno yn lleol, ond roedd y Cyngor serch hynny wedi cyhoeddi hysbysiad cyhoeddi hwyr.

Roedd y Datganiad Cyfrifon Terfynol Drafft yn cynnwys cydgrynhoi cyfrifon drafft Cydbwyllgor y Fargen Ddinesig a chyfrifon Pwyllgor Archwilio Big Fresh diwygiedig, y ddau newid y llinell waelod o gronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio ac na ellir eu defnyddio a adroddwyd ym mis Gorffennaf. Roedd nifer o newidiadau eraill yn bennaf o natur cyflwyno a dosbarthu a fyddai'n cael ei nodi yn yr adroddiad ac a oedd hefyd wedi'u cynnwys yn adroddiad yr Archwilydd. Dangosodd y Datganiad Llywodraethu Blynyddol fod trefniadau llywodraethu priodol ar waith i fodloni'r egwyddorion llywodraethu. Nodwyd camau gweithredu i fynd i'r afael â'r materion llywodraethu a nodwyd yn ystod 2022/23.

Ysgrifennodd Archwilio Cymru at y rhai â chyfrifoldeb dros Lywodraethu i gael sicrwydd nad oedd unrhyw dwyll a fyddai'n cael effaith ar gywirdeb ac uniondeb y

No.

Datganiad Cyfrifon. Nid oedd unrhyw faterion twyll yn effeithio ar gyfrifon y Cyngor ac fe gafodd yr ymatebion eu cynnwys fel atodiadau i'r adroddiad. Roedd archwiliad allanol y Datganiad Cyfrifon wedi'i gwblhau. Cafodd ACI 260 terfynol Archwilio Cymru ei atodi yn Atodiad D i'r adroddiad a chadarnhaodd adroddiad archwilio heb gymhwyso. Roedd yr ACI260 yn cynnwys atodiadau sy'n nodi'r diwygiadau archwilio y cytunwyd arnynt ac argymhelliad mewn perthynas â datganiadau buddiannau Uwch Reolwyr.

Cafodd Llythyr Cynrychiolaeth y Cyngor ei gynnwys yn Atodiad E i'r adroddiad.

Roedd archwiliad allanol y Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi'i gwblhau heb fod angen unrhyw newidiadau sylweddol; un pwynt bach yn ymwneud â'r Polisi Chwythu'r Chwiban wedi'i ddiweddarau wedi'i adlewyrchu yn fersiwn derfynol y datganiad.

Cynigiwyd i'r Datganiad Cyfrifon Archwiledig gael eu llofnodi gan yr Archwilydd Cyffredinol ar ôl ei gymeradwyo gan y Cyngor.

Wrth gyfeirio at yr adroddiad, nododd yr Arweinydd fod yr archwiliad wedi dechrau ar 3 Gorffennaf, a gwblhawyd ers hynny gyda gwelliannau wedi cael eu hadolygu a'u cytuno gan Bwyllgor Llywodraethu ac Archwilio'r Cyngor. Roedd y wybodaeth atodol a ddsbarthwyd i'r Aelodau cyn y cyfarfod yn adlewyrchu gwelliant i gywiro'r dadansoddiad sensitifrwyd o ran Nodyn y Pensiwn.

Roedd Archwilio Cymru yn cyhoeddi adroddiad archwilio diamod am y cyfnod; Roedd archwiliadau Cyd-bwyllgor bellach ar y gweill ac yn gwneud cynnydd da; Roedd archwiliad y Big Fresh Catering Company (BFCC) yn dirwyn i ben ac roedd cyfrifon diwygiedig wedi'u derbyn. Trefnwyd i'r cyfrifon gael eu cymeradwyo gan yr Archwilydd Cyffredinol ar 7 Rhagfyr, 2023 a chymeradwyaeth i gymeradwyo'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol, y Datganiad Cyfrifon diwygiedig a'r Llythyr Sylwadau.

O ran y cyfrifon diwygiedig, cyfeiriodd yr Arweinydd at Atodiad A i'r adroddiad a oedd yn cynnwys nifer o welliannau i'r cyfrifon fel y nodir yn Natganiad ACI260; Cynnwys Cyfrifon Drafft y Fargen Ddinesig 2022/2023 a dderbyniwyd ar 15^{fed} Medi, 2023; diwygiadau i drafodiadau mewn perthynas â BFCC a chydgrynhoi cyfrifon BFCC a oedd wedi'u diwygio i gynnwys difidend yn ymwneud â 2022/2023 o £304,000 a throsglwyddwyd hyn i falansau ysgolion. Roedd y gwelliant hwn hefyd yn effeithio ar gydbwysedd y Dyledwyr gan yr un swm. Cafodd cyfeiriad at un endid balans dyledwyr hefyd wedi'i gynnwys fel gwelliant o £260,000 i adlewyrchu gorhawlio grant gan Lywodraeth Cymru ar gyfer prydau ysgol am ddim gan y BFCC. Fodd bynnag, roedd gan hyn addasiad cyfatebol yn erbyn credydwyr gan fod y swm hwn yn ddyledus i Lywodraeth Cymru. Hefyd wedi'u cynnwys yn Atodiad A roedd diwygiadau i gynrychiolaeth y Nodiadau Dyledwyr a Chredydwyr, newidiadau i gyflwyno Addasiadau Cyfalaf a newid i rannu rhwng tymor byr a hirdymor i Dyledwyr Gofal Cymdeithasol.

O ran materion mewn perthynas â datganiadau o ddiddordeb uwch swyddogion rheoli, roedd Archwilio Cymru wedi gwneud argymhelliad mewn perthynas â datganiadau buddiant uwch reolwyr a weithredwyd yn ystod y cyfnod archwilio i roi

No.

sicrwydd ychwanegol yn y maes hwn a byddai hyn yn cael ei gynnwys fel rhan o broses Cau Cyfrifon 2023/24. Materion mewn perthynas â'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol, roedd y rhain yn ymwneud ag asesiad o drefniadau Llywodraethu Corfforaethol ar draws y Cyngor cyfan a daeth yr adroddiad i'r casgliad bod amgylchedd rheoli cyffredinol cadarn gyda barn gyffredinol y Pennaeth Gwasanaethau Archwilio Mewnol Rhanbarthol yn cael ei darparu fel Sicrwydd Rhesymol.

Ni wnaed unrhyw newidiadau i'r ACI260 drafft a gyflwynwyd ym mis Gorffennaf 2023 ac eithrio cynnwys Polisi Chwythu'r Chwiban wedi'i ddiweddarau'r Cyngor a oedd bellach wedi'i gynnwys yn fersiwn derfynol y cyfrifon.

Dywedodd yr Arweinydd y dylid cymeradwyo'r argymhellion fel y nodwyd yn yr adroddiad. Eiliwyd y cynnig gan y Cyngorydd Protheroe.

Diolchodd y Cyngorydd Dr. Johnson, gan gyfeirio at gymhlethdod y wybodaeth a gynhwysir yn yr adroddiad, i swyddogion y Cyngor ac Archwilio Cymru am y gwaith caled wrth ei baratoi. Gan gyfeirio at y ffaith nad oedd yn aelod o'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ac yn nodi'r wybodaeth a gyflwynwyd i'r Aelodau ar y gyllideb yng nghyfarfod y Cyngor ym mis Mawrth 2023, gwnaeth sylwadau ar gywirdeb y wybodaeth ariannol a gyflwynwyd bryd hynny a oedd wedi'i seilio ar wybodaeth oedd ar gael bryd hynny. Wrth droi at y wybodaeth ariannol a gynhwysir yn adroddiad y Cabinet o 27 Chwefror, 2023 o'i gymharu â gwybodaeth ariannol y Cyngor sydd bellach yn cael ei hystyried, roedd yn ymddangos iddo fod £18m yn fwy na'r disgwyl h.y. £94.5m o'i gymharu â thua £130m ac o'i gymharu â ffigurau 2018, wrth ystyried gwariant, roedd yn ymddangos bod £30m yn fwy yng Ngwarchodfeydd y Cyngor. Cwestiynodd ymhellach y ffigurau mewn perthynas â chronfeydd pensiwn. Soniodd hefyd am faterion yn ymwneud â'r Cyfrif Refeniw Tai a'i obaith oedd cael eglurhad mewn perthynas â'r cywiriad ariannol presennol yn y flwyddyn ariannol bresennol yn y Pwyllgor Craffu sydd ar ddod yr wythnos ganlynol.

Cyfeiriodd y Cyngorydd Franks at y prosiectau a'r cyllid a fyddai'n cael eu darparu gan Fargen Dinas-Ranbarth Caerdydd a gofynnodd am eglurhad ynghylch pa fuddion fyddai'n cael eu darparu o'r prosiectau hyn. Holodd hefyd sut y byddai'r cyllid a briodolir i bwysau cyllideb Addysg a Gwella yn cael ei ddefnyddio'n arbennig, pe byddai'n cael ei ddefnyddio i gefnogi'r 21 ysgol yn y Sir a oedd mewn diffyg ariannol. Roedd hefyd yn gofyn am eglurhad ynghylch pa brosiectau fyddai'n cael eu cyflawni o dan gyllideb y Prosiect Sero ac i'r llinell amser ar gyfer cyflawni'r prosiectau hynny.

Diolchodd y Cyngorydd Carroll i'r swyddogion perthnasol am baratoi'r cyfrifon. Roedd cydnabod cymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon yn wahanol iawn i'r broses o bennu'r gyllideb, gwnaeth rannu'r un pryderon a gyflwynwyd gan y Cyngorydd Dr. Johnson o ran lefel y cronfeydd wrth gefn a byddai'n codi'r mater hwnnw yng nghyfarfod y Cyngor ym mis Mawrth pan oedd y gyllideb i fod i gael ei thrafod.

Atgoffodd yr Arweinydd yr Aelodau fod trafodaethau wedi'u cynnal ar yr adroddiad yng nghyfarfod diweddar y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio a oedd yn gymwys i holi'r wybodaeth a gynhwysir yn y Datganiad Cyfrifon. Gan gyfeirio at y sylwadau

No.

a wnaed mewn perthynas â manylion y prosiectau hynny, nodwyd y gallai Aelodau godi materion yn ymwneud â manylion pob un o'r prosiectau yn y Pwyllgor Craffu perthnasol i'w trafod. Cyfeiriodd hefyd at y sesiynau briffio a gynhaliwyd yn ddiweddar a'u darparu gan Swyddog Adran 151 y Cyngor mewn perthynas â chyllidebau'r Cyngor a'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig. Roedd hi'n ymwybodol nad oedd pob Aelod wedi mynychu'r sesiynau hyn. Gan droi at y pwyntiau a godwyd mewn perthynas â phrosiectau'r Fargen Prifddinas-Ranbarth, roedd y rhain yn faterion i'r corff perthnasol ymateb iddynt yn fanwl ac os oedd Aelodau'n dymuno gofyn i'r swyddogion perthnasol o Fargen Dinas-Ranbarth Caerdydd fynychu'r Pwyllgor Craffu perthnasol i ddarparu gwybodaeth i Aelodau ac i ymateb i gwestiynau. O ran defnyddio'r Gyllideb Gwella Addysg, byddai hyn yn cael ei drafod ym mhroses pennu cyllideb y Cyngor ym mis Mawrth. O ran Cronfa Ddata Prosiect Sero, y gyllideb hon oedd cyflawni'r prosiectau cysylltiedig, yr oedd manylion amdanynt eisoes ar gael i'r holl Aelodau.

PENDERFYNWYD -

- (1) Cymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon Terfynol, Datganiad Llywodraethu Blynyddol sydd ynghlwm yn Atodiadau A a B i'r adroddiad a'r wybodaeth atodol o'r enw Dadansoddiad Sensitifrwydd o Gostau Gwasanaeth Rhagamcanol 2022/23 a gyhoeddwyd cyn y cyfarfod.
- (2) Rhoi awdurdod dirprwyedig i'r Swyddog A151 mewn cydweithrediad â Chadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i wneud unrhyw addasiadau terfynol i'r Datganiad Cyfrifon Terfynol a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn ôl yr angen.
- (3) Nodi'r ymateb i Ymholiadau Archwilio Cymru yn Atodiad C i'r adroddiad.
- (4) Nodi ISA260 Archwilio Cymru a'r camau rheoli y cytunwyd arnynt gan Fro Morgannwg a welir yn Atodiad D i'r adroddiad.
- (5) Cymeradwyo'r Llythyr Sylwadau sydd yn Atodiad E i'r adroddiad.

Y rhesymau dros y penderfyniadau

- (1) Y Cyngor yw'r corff sy'n gyfrifol am gymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn derfynol.
- (2) Mae archwiliad y Datganiad Llywodraethu Blynyddol a Datganiad Cyfrifon wedi'i gwblhau.
- (3) Mae Archwilio Cymru wedi ysgrifennu at y ddwy swyddfa a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu gyda chyfres o ymholiadau i roi sicrwydd ar dwyll, partïon cyfreithiol a phartïon cysylltiedig.
- (4) Mae'r ISA260 i'w nodi ac mae unrhyw addasiad sydd ei angen wedi'i wneud yn y Datganiad Cyfrifon a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol sy'n cael ei gyflwyno i'w cymeradwyo.

No.

(5) Galluogi cyflwyno'r Llythyr Sylwadau cyn i'r Archwilydd Cyffredinol lofnodi'r Cyfrifon.

(D.S. – Dosbarthwyd gwybodaeth atodol yn flaenorol i'r holl Aelodau ac ystyriwyd fel rhan o gymeradwyaeth y mater).

574 DEFNYDDIO PWERAU ARGYFWNG Y PRIF WEITHREDWR (PW) -

Holodd y Cynghorwyr Mahoney a Haines am y costau sy'n gysylltiedig â chyflawni prosiectau mewn perthynas â Chyfnwidfa Drafnidiaeth Dociau'r Barri a gwelliannau Teithio Llesol Eglwys Brewis Road. Cafwyd trafodaeth gyda nifer o bwyntiau'n cael eu gwneud ynglŷn â phwrpas yr adroddiad ac ar hawl yr Aelodau a oedd am godi cwestiynau ar y cynlluniau hynny yr oedd y Prif Weithredwr wedi arfer ei Bwerau Brys i'w defnyddio.

Er mwyn cynorthwyo'r Aelodau, darparwyd eglurhad gan y Prif Weithredwr ynglŷn â phwrpas yr adroddiad a nododd y byddai'n ysgrifennu ar wahân at bob un o'r Aelodau gan ddarparu'r manylion a'r rheswm pam y mae wedi arfer ei Bwerau Brys yn y ddau achos.

PENDERFYNWYD - Nodi defnydd Pwerau Brys y Prif Weithredwr fel y ceir yn yr adroddiad.

Y rheswm dros y penderfyniad

Wedi ystyried Cyfansoddiad y Cyngor.

575 DIWYGIADAU I GYFANSODDIAD Y CYNGOR (SM/PGCD) –

Gofynnodd y Cynghorydd Haines, gan gyfeirio at faterion yn ymwneud â Pholisi Cyfarfod Aml-Lleoliad y Cyngor sut y byddai cyfarfodydd yn cael eu cadarnhau fel cworwm, teimlad a adleisiwyd hefyd gan y Cynghorydd Perry. Er mwyn cynorthwyo'r Aelodau, darparodd y Swyddog Monitro eglurhad bod cyfarfodydd yn cael eu cynnal yn unol â'r ddeddfwriaeth a'r cyfleusterau perthnasol yn bodoli o fewn datrysiad cyfarfodydd y Cyngor i nodi'r Aelodau hynny a oedd yn bresennol a'i bod yn fodlon bod y cyfarfod yn gworwm ac os byddai'r presenoldeb yn disgyn yn is na'r niferoedd a oedd eu hangen i fod yn gworwm ar unrhyw adeg, byddai swyddogion yn cyhoeddi hynny i Gadeirydd y cyfarfod.

PENDERFYNWYD -

(1) Cymeradwyo'r Polisi Cyfarfodydd Aml-leoliad diwygiedig (Adran 4.17.3) o Gyfansoddiad y Cyngor fel y nodir yn Atodiad A i'r adroddiad a diwygio Cyfansoddiad y Cyngor yn briodol.

(2) Nodi'r newidiadau i ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â Swyddogaethau'r Cyngor Llawn (Adran 14.10) fel y nodir ym mharagraff 2.2 o'r adroddiad a diwygio Cyfansoddiad y Cyngor yn briodol.

No.

(3) Disodli Canllaw Cyfranogiad Cyhoeddus ar Graffu yn Adran 20 y Cyfansoddiad gan y canllaw diwygiedig yn Atodiad B i'r adroddiad hwn a diwygio Cyfansoddiad y Cyngor yn briodol.

(4) Cymeradwyo'r newidiadau i'r dirprwyaethau perthnasol o swyddogion fel y nodir ym mharagraff 2.4 yr adroddiad a diwygio Adran 26 y Cyfansoddiad yn briodol.

(5) Cymeradwyo'r newid arfaethedig i Lwfansau Aelodau Cyfetholedig yn Adran 27.3 o Gyfansoddiad y Cyngor fel y nodir ym mharagraff 2.5 yr adroddiad a diwygio Cyfansoddiad y Cyngor yn briodol.

Y rheswm dros y penderfyniadau

(1 a 3) Wedi ystyried cynnwys yr adroddiad, trafodaethau yn y cyfarfod a phenderfyniad y Cabinet ar 7 Medi 2023.

(2, 4 a 5) Wedi ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.

576 ADRODDIAD CANOL BLWYDDYN AR REOLI'R TRYSORLYS 2023/24 (CYF) –

Nododd yr Arweinydd fod yr adroddiad a ystyriwyd gan y Cabinet wedi'i baratoi yn unol â Chod Ymarfer Diwygiedig CIPFA 2021 ar Reoli'r Trysorlys a'i fod yn cynnwys nifer o feysydd allweddol mewn perthynas â diweddariad economaidd; Adolygiad Gwariant Cyfalaf a Dangosyddion Darbodus y Cyngor a oedd yn cynnwys y Portffolio Buddsoddi ar gyfer 2023/2024 a buddsoddiadau o 30 Medi, 2023; Strategaeth Benthycia'r Cyngor ar gyfer 2023/2024; manylion benthyciadau wedi'u had-dalu tan 30 Medi, 2023 a oedd yn gyfanswm o £2.68m; Manylion llog allanol a dalwyd ar fenthyciadau yn ystod chwe mis cyntaf 2023/2024, cyfanswm y llog amcangyfrifedig i'w godi i refeniw ar gyfer benthycia mewnol ar gyfer benthyciadau cyfun ar gyfer 2023/2024 a gwybodaeth mewn perthynas ag aildrefnu dyledion.

PENDERFYNWYD – Cymeradwyo Adroddiad Canol Blwyddyn Rheoli'r Trysorlys 2023/24 fel yr ystyriwyd gan y Cabinet ar 16 Tachwedd 2023 (Rhif Cofnod C152).

Y rheswm dros y penderfyniad

Wedi ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.

No.

577 CYTUNDEB I WNEUD CYTUNDEB ATODOL GYDA'R DATBLYGWR AR GYFER ADEILADU FFLATIAU CYNGOR NEWYDD YN NHREGATWG, Y BARRI. (RHAN I) (CYF) –

PENDERFYNWYD – Nodi'r defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys (Cofnod y Cabinet Rhif C113, 5 Hydref 2023 (fel y nodir yn Adran 15.14 o Gyfansoddiad y Cyngor).

Y rheswm dros y penderfyniad

Mae adrodd ar y defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniadau Brys yn un o ofynion Cyfansoddiad y Cyngor.

578 CYTUNDEB I WNEUD CYTUNDEB ATODOL GYDA'R DATBLYGWR AR GYFER ADEILADU FFLATIAU CYNGOR NEWYDD YN NHREGATWG, Y BARRI. (RHAN II) (CYF) –

PENDERFYNWYD – Nodi'r defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys (Cofnod y Cabinet Rhif C115, 5 Hydref 2023 (fel y nodir yn Adran 15.14 o Gyfansoddiad y Cyngor).

Y rheswm dros y penderfyniad

Mae adrodd ar y defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniadau Brys yn un o ofynion Cyfansoddiad y Cyngor.

579 ADOLYGIAD CYMUNEDOL BRO MORGANNWG – CYNIGION DRAFFT (CYF) –

PENDERFYNWYD – Nodi'r defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys (Cofnod y Cabinet Rhif C125, 19 Hydref 2023 (fel y nodir yn Adran 15.14 o Gyfansoddiad y Cyngor).

Y rheswm dros y penderfyniad

Mae adrodd ar y defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniadau Brys yn un o ofynion Cyfansoddiad y Cyngor.

580 DYFARNU CONTRACT GWEITHIWR ASIANTAETH. (RHAN I) (CYF) –

PENDERFYNWYD – Nodi'r defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys (Cofnod y Cabinet Rhif C133, 19 Hydref 2023 (fel y nodir yn Adran 15.14 o Gyfansoddiad y Cyngor).

No.

Y rheswm dros y penderfyniad

Mae adrodd ar y defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniadau Brys yn un o ofynion Cyfansoddiad y Cyngor.

581 A DYFARNU CONTRACT GWEITHIWR ASIANTAETH. (RHAN II) (CYF) –

PENDERFYNWYD – Nodi'r defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys (Cofnod y Cabinet Rhif C137, 19 Hydref 2023 (fel y nodir yn Adran 15.14 o Gyfansoddiad y Cyngor).

Y rheswm dros y penderfyniad

Mae adrodd ar y defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniadau Brys yn un o ofynion Cyfansoddiad y Cyngor.

582 CWESTIYNAU YN UNOL AG ADRAN 4.19 O GYFANSODDIAD Y CYNGOR –

Cyflwynwyd yr ymatebion canlynol i gwestiynau'r Aelodau fel y'u cynhwysir yn yr agenda:

(i) **Cwestiwn gan y Cynghorydd H.M. Payne**

Gan gydnabod y newyddion da diweddar mewn perthynas â chais llwyddiannus Codi'r Gwastad, sut bydd y datblygiadau arfaethedig yn adfywio'r dref?

Ateb gan y Dirprwy Arweinydd a'r Aelod Cabinet dros Leoedd Cynaliadwy

Mae Prosiect Codi'r Gwastad y Barri - Creu Tonnau yn gatalydd ar gyfer adfywio ar draws y dref. Bydd yn adfywio un o'r safleoedd tir llwyd ôl-ddiwydiannol sylweddol terfynol yn ardal Dociau'r Barri, gan ei agor i'r cyhoedd a gwella mynediad i'r dŵr trwy marina newydd a chanolfan chwaraeon dŵr. Bydd hefyd yn cynnwys creu gofod cyflogaeth ar gyfer swyddi newydd o safon ac ar yr un pryd diogelu treftadaeth y Barri. Bydd parc llinellol yn darparu 2 erw o ofod hygyrch i'r cyhoedd o ansawdd uchel wrth galon glannau'r Barri.

Mae'r rhain yn brosiectau allweddol a fydd yn cefnogi twf strategol ehangach y Barri.

Bydd yr holl gyllid hwn yn adeiladu ar y gwaith sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd i ddatblygu Cynllun Creu Lleoedd ar gyfer y Barri.

Yn ogystal, rhaid ystyried y cyllid hwn hefyd ochr yn ochr â dyfarniad diweddar y Gronfa Trefi Tymor Hir o £20m dros 10 mlynedd a'r Gronfa Ffyniant Gyffredin (sy'n rhedeg tan fis Mawrth 2025). Bydd y Gronfa Trefi Hirdymor yn gweld y Cyngor yn

No.

gweithio gyda busnesau a chymunedau i fynd i'r afael ag ymddygiad gwrthgymdeithasol, adfywio cymorth, treftadaeth, canol y dref, trafndiaeth a chysylltedd.

Mae buddsoddiadau eraill yn cynnwys Depo Rheilffordd newydd trafndiaeth Cymru yn y Barri, cyflwyno Campws Glannau Caerdydd a'r Fro gwerth miliynau o bunnoedd a phrosiect Porth y Gorllewin. Mae'r Cyngor hefyd wedi bod yn gweithio gyda'r BIP i sicrhau bod y prosiect £20m+ hwn yn darparu tai a chlinig newydd y mae mawr eu hangen.

Gyda'i gilydd, mae'r buddsoddiadau hyn o dros £100m yn y Barri yn gyfle unwaith mewn cenhedlaeth i sicrhau newid trawsnewidiol yn y dref a chyfleoedd i breswylwyr.

(ii) **Cwestiwn gan y Cynghorydd S.T. Wiliam**

Mae disgwyl i ysgol Gymraeg fwyaf Bro Morgannwg, Ysgol Bro Morgannwg gyrraedd ei chapasiti ar gyfer disgyblion yn 2026, oherwydd y twf parhaus yn nifer y disgyblion yn y Fro sy'n ffafrio addysg cyfrwng Cymraeg.

Pa gynlluniau sydd gan yr Awdurdod i ddelio â'r sefyllfa sy'n wynebu'r ysgol yn 2026/27?

Ateb gan yr Aelod Cabinet dros Addysg, y Celfyddydau a'r Gymraeg

Rwy'n ymwybodol eich bod eisoes wedi cysylltu â'r Prif Weithredwr ac mae swyddogion wedi ymateb ar y cwestiwn hwn ar 20 Tachwedd. Felly, byddwch yn ymwybodol bod y Cyngor yn datblygu cynigion ar hyn o bryd i gefnogi'r galw cynyddol a ragwelir mewn Addysg Uwchradd Cyfrwng Cymraeg yn barod ar gyfer Medi 2027, ac yn parhau i fod yn rhagweithiol wrth gyflawni ei ymrwymadau sy'n cyd-fynd â'n Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg. Rwy'n gobeithio y byddwch yn cytuno bod y gwaith a wnaed dros y blynyddoedd diwethaf yn parhau i gael effaith gadarnhaol ar y sector addysg cyfrwng Cymraeg, a byddwn yn hapus i sicrhau bod ymateb swyddogion ar gael i holl Aelodau'r Cyngor.

Atodol

Gan gyfeirio at y llinell amser yn yr ymateb a ddarparwyd gan yr Aelod Cabinet, gofynnodd y Cynghorydd Wiliam am sicrwydd y byddai ysgol newydd yn cael ei darparu.

Cadarnhaodd yr Aelod Cabinet mai dyma fyddai'r achos a bod swyddogion yn gweithio tuag at hyn.

(iii) **Cwestiwn gan y Cynghorydd S. Lloyd-Selby**

Wrth i argyfwng costau byw barhau i daro pobl ar draws y Fro, pa gamau y mae'r Cyngor yn eu cymryd i gefnogi pobl sy'n ei chael hi'n anodd, yn enwedig ein trigolion mwyaf bregus?

Ateb gan yr Arweinydd Gweithredol a'r Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau

Mae'r Cyngor yn bwrw ymlaen ag amrywiaeth o waith i gefnogi pobl. Mae hyn yn cynnwys gwasanaethau allweddol sy'n amrywio o gyngor ar dai a chyflogaeth, budd-daliadau a'r gwaith hanfodol sy'n cael ei wneud yn ein hysgolion. Mae ein hysgolion ar flaen y gad o ran llawer o waith i gefnogi cymuned yr ysgol a'r gymuned ehangach. Mae hyn yn cynnwys prosiectau bwyd fel Big Bocs Bwyd sydd wedi'u hymestyn ledled Cymru a modelau pantri a chymorth bwyd eraill sy'n cael eu datblygu yn ein hysgolion, gweithio ar dlodi mislif ynghyd â chyngor, cefnogaeth a gweithgareddau sy'n canolbwyntio ar les.

Fel rhan o'r gyllideb ar gyfer 2023-24 sefydlwyd Cronfa Costau Byw o £854k i ariannu gwaith i leddfu pwysau argyfwng costau byw. Mae'r gronfa wedi cael ei defnyddio i ddarparu cyllid ychwanegol i Gyngor ar Bopeth (Cytunwyd ar £30k ar gyfer 2023-24 ac ar gyfer 2024-25 yn ychwanegol at eu grant blynyddol o £157,335) ac mae'n werth nodi bod lluosydd a Banc Bwyd y Fro (£3.5k i ddod â'r cyllid hyd at £20k yn 2023-24 a £20k arall yn 2024-25), i ddarparu cymorth ychwanegol i'r rhai sy'n derbyn prydau ysgol am ddim i helpu gyda chost bwyd dros wyliau haf ysgolion 2023 (£220k 2023-24) ac i gyfrannu at y costau ychwanegol sy'n gysylltiedig â chyflwyno prydau ysgol am ddim i bawb mewn ysgolion cynradd (£200k ar gyfer 2023-24 a £100k arall yn 2024-25). Ar hyn o bryd rydym yn ceisio ceisiadau am arian o gronfa grantiau cymunedol bach (£25k) i gynorthwyo i ddarparu gwasanaethau i gynorthwyo'r gymuned a gallai hyn gynnwys, er enghraifft, darparu manau cynnes dros y Gaeaf.

Mae tudalennau gwe costau byw y Cyngor wedi'u diweddarau'n ddiweddar i ddarparu mwy o wybodaeth am hawliadau, ynni a thai yn ogystal ag amrywiaeth o gymorth arall. Mae ein Swyddog Bro Oed-gyfeillgar hefyd wedi bod yn gweithio gyda chydweithwyr a phartneriaid i sicrhau bod preswylwyr hŷn yn gallu cael mynediad at wasanaethau a chymorth gan gynnwys mwy o ymwybyddiaeth o gredydau pensiwn.

Rydym yn parhau i weithio gyda'n partneriaid i ddarparu cyllid a chefnogaeth i nifer o brosiectau bwyd gan gynnwys, y prosiect dan arweiniad tai, Pod Bwyd Penarth a CF61 yn Llanilltud Fawr. Dyfarnodd Llywodraeth Cymru £33,447 i Gyngor Bro Morgannwg fel rhan o'u Cynllun Cymorth Bwyd Uniongyrchol ar gyfer 2023-24. Gan ddefnyddio'r cyllid hwn, dyrannwyd cyllid i 11 prosiect lleol gyda'r symiau yn amrywio o £2,000 i £5,000.

Mae Llywodraeth Cymru hefyd wedi sicrhau bod cyllid ar gael i gefnogi partneriaethau bwyd eleni. Derbyniodd y Fro £97,000 ac mae'r arian hwn yn cael ei ddefnyddio i ddatblygu ymhellach bartneriaeth bwyd leol Bwyd y Fro, partneriaeth fwyd leol Bro Morgannwg, gan gynnwys archwilio cyfleoedd ar sut i greu mwy o wydnwch yn y system fwyd leol a chynnal peilot bwyd gwledig yn y Fro dros y gaeaf 2023–24 i gynyddu mynediad at fwyd fforddiadwy o ansawdd da yn ein hardaloedd mwy gwledig.

Rydym hefyd yn dechrau ar rywfaint o waith mewn ymateb i adroddiadau Archwilio Cymru Gyfan Cymru ar drechu tlodi i fynd i'r afael â rhai o'r materion tymor hwy y

No.

mae ein cymunedau yn eu hwynebu. Drwy'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus rydym yn cynnal gweithgareddau ymgysylltu cymunedol a mapio asedau yn ein hardaloedd mwyaf difreintiedig. Mae'r gwaith hwn yn cael ei ddatblygu gan Weithiwr Datblygu Cymunedol ymroddedig a ariennir drwy Gyllid Ffyniant Gyffredin.

Yn olaf, byddwn yn ymgynghori cyn hir ar Gynllun Cyflawni Blyneddol y Cyngor ar gyfer 2024-25 ac mae'r argyfwng costau byw yn un o'r tair her hollbwysig yn y cynllun ac mae hyn yn adlewyrchu pwysigrwydd y mater a bod gan bob gwasanaeth rôl i'w chwarae wrth gefnogi ein preswylwyr trwy'r argyfwng hwn.

Atodol

Gofynnodd y Cynghorydd Lloyd-Selby, gan gyfeirio at sylwadau'r Arweinydd mewn perthynas â grantiau cymunedol bach ac at y mesurau a amlinellodd, a holwyd a oedd y wybodaeth berthnasol ar gael ar wefan y Cyngor.

Cadarnhaodd yr Arweinydd fod y wybodaeth ar wefan y Cyngor wedi cael ei diweddarau a'i bod yn un o nifer o lefydd i gael cyngor. Roedd hi wedi cyfeirio'n bersonol at ymholiadau a dderbyniwyd o fewn cymunedau i sicrhau eu bod yn cael y gefnogaeth gywir. Roedd aelodau'r Cyngor hefyd yn bwyntiau cyswllt ac yn cynnig cyngor a chymorth i sicrhau bod y rhai oedd angen cymorth yn cael eu cyfeirio at y cyswllt cywir e.e. Cyngor ar Bopeth.

(iv) Cwestiwn gan y Cynghorydd N.P. Hodges

Rhwng 23 Ionawr a 17 Mawrth 2023, ymgynghorodd y Cyngor ar y Pecyn Cymorth Cynhwysiant Trawsryweddol Drafft, diweddariad ar ganllawiau a gyhoeddwyd gyntaf yn 2018. Wyth mis yn ddiweddarach, nid yw canlyniadau'r ymgynghoriad hwnnw wedi'u cyhoeddi.

Faint o bobl ymatebodd i'r ymgynghoriad?

Pryd bydd canlyniadau'r ymgynghoriad yn cael eu cyhoeddi?

A fydd canlyniadau, canfyddiadau ac argymhellion yr ymgynghoriad yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Dysgu a Diwylliant i'w trafod, yn ogystal ag i'r Cabinet?

Ateb gan yr Aelod Cabinet dros Addysg, y Celfyddydau a'r Gymraeg

Faint o bobl ymatebodd i'r ymgynghoriad?

Cafwyd 591 o ymatebion i'r arolwg ar-lein ychydig dros 50% o'r ymatebion gan rieni. Cafwyd tua 100 o ymatebion i'r arolwg gan ddisgyblion a staff ysgol, sy'n cynrychioli 18% o'r ymatebwyr.

Pryd bydd canlyniadau'r ymgynghoriad yn cael eu cyhoeddi?

Bydd yr ymatebion i'r ymgynghoriad yn adolygu ac yn diweddarau Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb a bydd gwelliannau arfaethedig i'r Pecyn Cymorth yn cael eu hadrodd yn ôl i'r Craffu perthnasol

No.

Pwyllgorau yn y Flwyddyn Newydd cyn i'r mater gael ei gyfeirio'n ôl at y Cabinet i'w ystyried a'i benderfynu ymhellach. Roedd hon yn broses a luniwyd.

A fydd canlyniadau, canfyddiadau ac argymhellion yr ymgynghoriad yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Dysgu a Diwylliant i'w trafod, yn ogystal ag i'r Cabinet?

Fel yr amlinellir uchod.

(v) **Cwestiwn gan y Cynghorydd Dr. I.J. Johnson**

Faint o gartrefi sydd bellach wedi cofrestru i'r gwasanaeth casglu gwastraff gardd newydd ddiwedd mis Tachwedd, a pha gyfran o aelwydydd y Fro y mae hyn yn ei gynrychioli?

Pa incwm ychwanegol a godwyd o'r newid hwn, a sut mae hyn yn cymharu â'r targed a osodwyd ar gyfer blwyddyn ariannol 2023/24? Pa adolygiad a wnaed o effaith y newidiadau ehangach i gasglu gwastraff a gyflwynwyd, a phryd y bydd hyn yn cael ei adrodd fel y gall Cynghorwyr ddeall yr effaith a rhoi craffu ar weithredu'r newidiadau hyn?

Ateb gan yr Aelod Cabinet dros Wwasanaethau Cymdogaeth ac Adeiladau

Fel y gwyddoch, dechreuodd y gwasanaeth â thâl eleni ar 1 Gorffennaf, 2023, felly dim ond trefniant 'rhan flwyddyn' ydoedd. Diolch i ymdrechion parhaus ein trigolion roedd 12,635 o danysgrifwyr i'r gwasanaeth newydd. Mae hyn yn cynrychioli 20.72% o'r holl aelwydydd ym Mro Morgannwg (ac eithrio fflatiau). Efallai y byddwch yn cofio mai 10,000 oedd y nifer targed o danysgrifwyr i fodloni'r arbedion ariannol ar gyfer 2023 / 2024. Arweiniodd hyn at lefel incwm o £262,880.

Byddaf yn cyflwyno adroddiad diweddar ar y gwasanaeth tanysgrifio a'r newidiadau i gasgliadau bagiau du 3 wythnosol yn y Cabinet ar 14 Rhagfyr, 2023, wedi hynny bydd yr adroddiad hwn yn cael ei gyfeirio at Bwyllgor Craffu Adfywio a'r Amgylchedd, ym mis Ionawr 2024 i'w ystyried. Bydd manylion llawn yr arbedion cost gwasanaeth, cyfraddau casglu gwastraff gwyrdd a gostyngiadau pwysau bagiau du ymyl y ffordd yn cael eu cynnwys yn yr adroddiad hwn.

(vi) **Cwestiwn gan y Cynghorydd M.J. Hooper**

Ar 17 Medi, newidiodd Llywodraeth Cymru y terfyn cyflymder diofyn ar ffyrdd cyfyngedig ar draws y Fro ac ar draws Cymru.

Pa gamau y mae'r Cyngor wedi'u cymryd i sicrhau bod y rhai sy'n gyrru cerbydau'r Cyngor yn cydymffurfio â'r terfynau hyn, a pha gamau y mae'r Cyngor wedi'u cymryd i ddefnyddio ei bŵer meddal i annog eraill y mae ganddo ddylanwad drostynt (tacsis trwyddedig, cwmnïau bysus, contractwyr ar fusnes y Cyngor) i arwain y newid y mae angen i ni ei weld?

No.

Ateb gan yr Aelod Cabinet dros Wwasanaethau Cymdogaeth ac Adeiladau

Yr Heddlu sy'n bennaf gyfrifol am orfodi cyfyngiadau cyflymder ac nid oes gan y Cyngor bwerau i ddelio â throseddau goryrru.

Disgwylir erioed bod ein holl weithwyr, contractwyr, bysus a thacsis sy'n gweithio i'r Cyngor neu ar ran y Cyngor yn cadw at gyfreithiau'r ffordd, ac wrth wneud hynny yn cydymffurfio â Rheolau'r Ffordd Fawr sy'n hyrwyddo diogelwch wrth gefnogi system drafnidiaeth iach, gynaliadwy ac effeithlon ar yr un pryd, mae hyn yn cynnwys Rheol 124 sy'n cyfeirio at derfynau cyflymder cyfreithiol ar gyfer ffordd beth bynnag yw'r terfyn cyflymder postio.

Os oes gan y cyhoedd bryderon ynghylch cyflymder y traffig, mae Partneriaeth Lleihau Anafiadau Cymru, GanBwyll wedi cyhoeddi esboniad clir a chryno o sut mae safleoedd gorfodi cyflymder yn cael eu mabwysiadu ar ei [Tudalennau gwe wedi'u neilltuo ar gyfer 20mya](#), sydd hefyd yn cynnwys Cwestiynau Cyffredin ar 20mya a dolenni i ganllawiau a gwasanaethau Llywodraeth Cymru ar 20mya. Bydd gorfodaeth yn cael ei ystyried yn unol â meini prawf GanBwyll yn seiliedig ar fgythiad risg a niwed i ddefnyddwyr y ffordd. Wrth i'r terfyn cyflymder o 20mya ddod yn normalwydd i ddefnyddwyr y ffordd, bydd GanBwyll yn parhau i ganolbwyntio ei ymdrechion i fynd i'r afael â phryderon cymunedol, annog ffurfio Grwpiau Gwarchod Cyflymder Cymunedol a defnyddio gwybodaeth sy'n dod i'r amlwg i gefnogi gorfodi yn yr ardaloedd mwyaf peryglus.

583 MATER OEDD Y MAER WEDI PENDERFYNU YN FRYS –

PENDERFYNWYD – Y dylid ystyried y mater canlynol yr oedd y Maer wedi penderfynu ei fod yn fater brys am y rheswm a roddwyd o dan bennawd y cofnodion.

584 ADOLYGIAD O RAN A LLEOEDD PLEIDLEISIO BRO MORGANNWG 2023 (CYF) –

Brys oherwydd yr angen i'r Cyngor ystyried yr adroddiad er mwyn gallu cyhoeddi'r Adolygiad erbyn 1 Ionawr 2024

PENDERFYNWYD – Cymeradwyo Adolygiad o Ardaloedd a Lleoliadau Pleidleisio Bro Morgannwg 2023 fel yr ystyriwyd gan y Cabinet ar 30 Tachwedd 2023 (Rhif Cofnod C137).

Y rheswm dros y penderfyniad

Wedi ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.